



м. Київ

ØÅÂ×ÅÍ ËÎ ́À ÁÀÐÈÉÄÄÄÓ ÑÄÎÁÎ ÄÈ



Сергій Нігоян на барикаді

Слово Шевченкове зазвучало на трибуни Майдану і задало дух. Але волею провідніня з'явився на барикаді юнак, який по суті відкрив 2014 Шевченків рік. Чи всі на Майдані оцінили його як спід, але чорний трибунал запримітив: 22 січня в час нападу «Беркуту» і оборони снайпер убив Сергія Нігояна, 20-річного юнака з Солонянського району на Дніпропетровщині. Зберігся відеозапис: Сергій читає уривки з поеми «Кавказ» на барикаді. Читає тихо. Проникливо, з леді помітним вірменським акцентом. Почував себе українським і вірменським патріотом.

За горами гори,
Хмарою повіти,
Засіяні горем,
Кровлю політи...
Чи може бути щось величніше, ніж Шевченко знов на барикадах свободи? Шевченко з гаслом: «Борітесь — поборете!» А як же бути з Шевченком, що понад часом?

В тім то й справа. Що вічні істини засвічуються в гарячі моменти боротьби за вічні цінності. Свобода — найвища цінність. Цього і навчив Шевченко учасників українського Майдану. Вічна актуальність тих істин жевріє, як «іскра

вогню великого» і спалахує раптом у живих душах.

Поза тим існує безліч мертвих душ. Вони скаржаться на своє життя. Але залишаються байдужими до проблем духовних і моральних. Для них Шевченко — то портрет, насіпі повішений на місці портретів воїздів.

Вони дали розповідають якісь чутки про нього.

Душа поетова оживає у вільних душах.

Але поет і розкріпачує душі, і вчить чесно мислити й діяти.

І завжди є багато його послідов-

Поки маємо час, усім робімо добро (Посл. Св. Павла Гал. 6.10)

ЛЮТИЙ 2014 р.

№ 2 (312)



Молитва за Україну

Господи, Ісусе Христе, Сину Божий!

Прости нам гріхи наші, не карай нас беззаконною і безбожною владою! Прости гріхи наших батьків і дідів, з попустительства яких на цій землічинили страшні гріхи — мільйони безнечинних жертв загинули від голоду, втратили людську подобу, були змушені красти, брехати, зраджувати для того, щоб вижити. На цій землі руйнували церкви і мучили чесних священиків, які не хотіли співпрацювати з владою і порушувати таємницю сповіді.

Упокой, Господи, душі всіх невинно убієнних, нехай їхня кров не волає про помstu.

Яви милість Свою, Господи, не карай нас, згідно Старого Завіту, до сьомого коліна. Дай нам, Боже, жити у мирі та злагоді за Твоїми законами! Допоможи відкрити очі заблудлим, запали серця байдужим, дай сили і відваги тим, хто стоїть за Правду! Допоможи, Боже, зберегти вільну незалежну Україну. Не допусти, щоб на цій землі знову творилися беззаконня! Допоможи, Боже, мирним і ненасильницьким шляхом усунути від керівництва бандитів, хабарників, казнокрадів і брехунів. Допоможи встановити чесні закони, дай нам, Боже, сили жити по-Правді!

ніків, таких як Сергій Нігоян.

Саме вони розпочнуть у цьому році свято — 200-річчя Шевченкове.

Згадаймо, що 100 років тому царська Росія заборонила вшановувати 100-річчя Шевченка. Але в непокірній Грузії сивий Патріярх грузинської літератури став перед портретом Шевченка на коліна і подякував йому за те, що колись він у Петербурзі вперше від Шевченка зрозумів, як треба любити свою Батьківщину і свій народ.

Можливо, що і Сергій Нігоян, і Гія Гонгадзе вперше від Шевченка навчилися любити народ і служити йому.

Струмінь Духа

Святитель Григорій ПАЛАМА

Про відпадіння від Бога, наслідки для богоістинників та можливе повернення до Нього



Богородиця Знамення.
Україна. Початок XVII ст.

«Оток, браття, єдина купіль була для нас відродженням і народженням у Богові, єдина віра, єдина надія, єдиний Бог над всіма і через всіх та у всіх нас, що лучить нас із Собою силою божественної любові і творить нас частинами одиного Іого Самого.

Але через дію диявола з'явилася, — або краще сказати — не одного разу з'явилася, а з'являється багато й багато разів, — ненависть прогнала любов і знищила нашу єдність, що існувала завдяки любові — як один до одного, так і до Бога; ця ненависть не лише роз'єднує нас між собою — як жителів міста і тим, сказати б, приводить його до розслаблення, але й накликає чвари та непримирений розбрать, і зробивши співгromадян ворогами одиного, надає нашому місту вигляд, наче воно захоплене ворогами, нещасливим чином настановлюючи його супроти самого себе і вчиняючи підступним та ворожим самому собі, аж так, що опинившись в цьому пагубному стані, місто само для себе стало загадкою.

Bo то ж це такі, ті що чинять оце все та що й інколи руйнують будинки, забирають майно в домах і з нестяжним шаленством відшукують господарів жителі і немилосердно, нелюдськи дишуть про них убивством? Хіба не самі жителі цього міста? Do кого причепився цей безум, від кого чути ці крики, хто чинить напади і набіги? Хіба це все виходить не від тих-таки громадян цього міста, від яких воно бачило колись чимало добра?

О горе! Яке лихе це безголов'я! Місто саме з собою воює, само від себе зазнає ударів, власними ногами розтоптує себе, власними руками себе руйнуеть, своїми бойовими кличами повергає себе в сум'яття, коли те є в ньому кращого, зневажується, а гірше нещасливим чином над ним запановує.

Хіба ця хвороба, которая до вас вчепилася, не є набагато страшніша за ту, которую мали описані в Євангелії розслаблені? Bo незрівнянно пірше і згубніше — злочинство, аніж той стан пасивності, що виник внаслідок розслаблення?

Однак, чуючи це, не впадайте у невдоволення: бо я Вам це кажу не з метою дорікання, а заради того щоб пізнавши недугу, бодай тепер ви стали уважніші, остерігаючись її, та пошукали б причину, чому ви піддалися їй, побажали б видужати, і док-

лавши старання, здобули б і зберегли здоров'я; коли Бог вам дарує зцілення і зміцнить вас в ньому, як зробив це Він для тих (евангельських) розслаблених; адже Бог не лише уздоровив їх, але й силу їм дарував, щоб кожен і одр свій, на якому лежав, взявши, міг би безперешкодно ходити.

Однак що стало причиною недуги тих розслаблених? Їх було двоє: один — в Єрусалимі, що лежав біля Сілоамської купели, а інший — в Капернаумі, якого носили четверо людей. Отже, що спричинило їхню хворобу? Гріх. I про це сказав Господь. Побачивши від одного з розслаблених, перш ніж дарувати йому зцілення, Господь говорить: «Будь бадьорий, сину! Прощається тобі гріхи твої» (Мт. 9:2); а іншому, знайшовши того вже після уздоровлення, промовив: «Ось видужав ти. Не гріши ж уже більше, щоб не сталося тобі чого гіршого!» (Ів. 5:14).

Отже як гріховність кожного з них, що прогнала здоров'я, — зробила її розслабленими, так і в нас — спільна гріховність, що прогнала любов, — зробила нас ворогами один одному. Bo хіба не з причини лише гріхолюбивої волі вашої він розірвали ті узи, тобто — любов, котрі пов'язують нас із Богом і одним з одним. A саме «через розріст беззаконства любов багатьох охолоне», говорить Господь в Євангеліях (Мт. 24:12); а коли зовсім охолоне любов, тоді неможливо залишитися божественній благодаті і отецькому піклуванню.

Однак аби наявніше показати вам це лихо, скажу, що душа кожного з нас подібна до лампади, наче елей — маючи творення добра, як гніт — любов, на якому спочиває, як світло, — благодать Божественного Духа. Коли ж не вистачає того елею, тобто добротворення, то притаманна душі, як гніт, — любов немимучне вичерпується і таким чином світло божественної благодаті й Отцевого піклування відлетить, тому що добродійність і любов, відбігаючи, забирають з собою і ці дари; і коли Бог відвертає лице Своє, то настає повне сум'яття, про що пророк Давид говорить: «Ховаєш обличчя Своє — то вони перелякані» (Пс. 103:29). Отож, як наслідок гріховности, і настають суспільні руйні і безлад, приносячи з собою всілякі види зла...

Бесіда (омілія) 1
Фрагмент

Звернення єпископів УГКЦ з приводу ситуації в країні **НЕБАЖАННЯ ВЛАДИ СЛУХАТИ НАРОД ВЖЕ ПРИЗВЕЛО ДО ТРАГІЧНИХ НАСЛІДКІВ**

Греко-католицький єпископат оприлюднив офіційне Звернення, де зокрема говориться.

Наш голос нині єднається з голосом мільйонів громадян України, які вивають до неба про правду і справедливість слова ми Священного Писання: «Розлійтте, небеса, зори росою правду, і нехай хмари дощем її виллють! Нехай відчиниться земля і дастъ спасіння, і нехай виростить разом справедливість!» (Іс. 45, 8). При цьому хочемо на-голосити, що справедливість не

настане доти, доки не буде зцілена остання рана на тілі постраждалих, доки не будуть віднайдені всі пропалі безвісти, доки в суспільстві не буде усунено загрози фундаментальним правам і свободам людини та народу в цілому й не відновлено довіру до влади, без чого неможливо будувати сучасну правову державу.

У цих нелегких обставинах ми стали свідками великої людської доброти і солідарності в нашому народі. Молодь, зокрема студенти, дорослі, літні люди, жінки

і чоловіки, а навіть особи з особливими потребами виходили на площі й майдани Києва та інших міст і сіл нашої країни, ви-явиляючи громадянську і духов-

ну зрілість, готовність до само-пожертви задля країї долі рідного народу. Усім цим людям ми висловлюємо пошану і вдячність, склеровуючи до них слова святого апостола Павла: «Отож, любі брати, будьте тверді, непохитні, визнай-тесь у ділі Господнім повсяк-часно та знайте, що труд ваш у Господі не марний» (пор. 1 Кор. 15, 58).

Хочемо окремо відзначити тих осіб, котрі, будучи на державній службі, незважаючи на тиск чи погрози, залишилися вірні Божому Законові та головові власного сумління, відмовляючись чинити насильство проти власного народу. Вони на ділі здійснили закон, яким керувалися ще перші християни Єрусалиму, котрі, будучи переслідуваними, не відступали від Божої правди і казали: «Слухатися слід більше Бога, ніж людей!» (Ді. 5, 29).

Наш час

Василь КУШЛЯК,
м. Павлоград, Січеславщина

ЕВРОМАЙДАН. ІСТОРИЧНИЙ...

Майдан Незалежності, частина Хрестатика — маленька територія у самому центрі Києва, оточена та порізана барикадами — Вільний Острів, де панує свобода думки та доброго слова, взаємна доброчинливість і повага. Частина цивілізованої Європи, куди прагне українська нація, що вирвалася з колоніальних пут. У будь-який час доби — ні недопалка, ні папірця, ні плювка — чистоту підтримують тисячі мешканців цього Острова Свободи, що поділені на обласні (за козацькою традицією) сотні і проживають у багатомісніх армійських наметах з опаленням, готують їжу на польових кухнях та прилаштованих для цього металевих бочках.

Внутрішній порядок забезпечує служба охорони та нічні дозори. Свої «прикордонники» — у нічний час в бронежилетах, металевих шоломах та щитках для захисту ніг — несуть службу на зовнішніх барикадах — границях території Правди, Свободи, людської Гідності.

Своя фахова медслужба надає потрібну допомогу та контролює санітарний стан території. Діє суворий «сухий закон», а тому — жодного запаху алкоголю. Навіть у новорічну ніч при зібранні на Майдані, Хрестатику, прилеглих до них вулицях та Печерських пагорбах близько 1 млн. людей обійшлось без випивки — люди були поглинуті святом, виступами митців.

Немає дурнів і хуліганів, немає «своїх» злодіїв, а запітних оперативно виявляють і здають міліції.

Майдан повстав, бо ународу урвався терпець слухати брехливі обіцянки та «нічнити президента» стосовно «покращення» життєвого рівня «співітчизників», шляхів розвитку держави...

Людей Майдану об'єднали загальнолюдські цінності і християнська мораль. Люди прагнуть мати державу, вільну від політичних мародерів та бандитсько-олігархічних кланів, що набивають свої бездонні кишени мільярдами доларів, бескоромно здертками з пенсіонерів, службовців, педагогів, медиків, дрібних та середніх підприємців, державу без корупції, котра, як ракова пухлина, пронікала в усі структури суспільного життя та загальмувала його розвиток, державу без суддівського свавілля, що дощенту зруйнувало судову систему, державу без бандитів у погонах, що не захищають людей від злочинців, а наче у якомусь чаді — полюють на

громадян...

Про це ще тисячоліття тому попереджали Святе Письмо: «Нечестиві кружляють навколо, бо нікчемні з синів людських піднеслися». Псалом 11, вірш 9.

Весь душевний дискомфорт від усвідомлення стану, що настав у державі, якимось дивним чином почав вивірюватися, щойно були зроблені перші ранкові кроки по цій загадковій території від пропускного пункту барикади.

На Хрестатику стоять армійські намети з написами областей і міст, заклики і гасла, димок з труб обігрівних пічок та кухонь. Усміхнені, привітні обличчя людей, ширі привітання, довірлива розмова... У душі щось перевернулось...

Перед будинком Київміськодержадміністрації велика жива прикрашена ялинка. На сходах до КМДА перед входними дверима невелика загорожа для розділення потоків людей туди і звідти, на загорожі плакати, гасла, написи.

У очі впадає заголовок «Вести из Симферополя», а нижче — текст:

«Сегодня пропуск в рай мне дан, И я уехал на Майдан. Сказано ВСЕ!

По дорозі на Майдан — ще один пропускний пункт — «Козацька залога»: вусаті козаки в одностоярях пропонують чай...

І ось — Майдан. Стела Незалежності, «евроялинка», на головній сцені священик готується до ранкової молитви, з котрої починається кожен день на Майдані. Душа виригається з грудей...

Реєстрація на вул. Інститутській: запис у сотню, отримання номерного пластикового браслета на руку (внутрімайданівців)

данська перепустка), значка і стрічки euroukrainських кольорів, місця 1x2 м «житлопощі» для сну і відпочинку, такого ж розміру термоізоляційної підстилки та 2-хармійських ковдр.

О 9-тій — сніданок, о 9-30 — шуквання, колона виходить до апеляційного суду для підтримки подання про звільнення арештованого євромайданівця. Прокурор до суду не прийшов, слухання перенесено; арештований буде новорічні і різдвяні свята за гратаами.

Вечірній Майдан стає багатолюдним. На сцені тривають виступи промовців, майстрів художнього слова, співаків і музикантів... До мікрофону підходить ведучий і оголошує, що мужніх захисників Майдану вітає Павлоградська громадська організація «Громадянська позиція» з козацького краю і вважає їх справжніми захисниками Вітчизни і волєлюного духу українського народу. Після побажання стійкості та снаги у обстоюванні загальноєвропейських цінностей, високих ідеалів демократії і свободи, закликнувши за козацьку волю, за щасливу долю «будьмо, гей!» — у відповідь багатотисячний Майдан відгукнувся скандуванням «Будьмо, гей!... Вечірня програма триває...

Життя майданівців структуроване і чітко організоване. Ввечері сотники у координаторному штабі отримують завдання на наступний день. Пробудження о 7 год., о 8 год. збір сотні і отримання кожним або групою свого завдання: охорона порядку у місці розташування і визначений території, охорона визначених об'єктів, участь у організованих акціях протестів тощо.

Сніданок — о 9 год., далі — виконання програми. Обід — о 14 год., вечір — о 20 год. Харчування — безоплатне. Меню — просте, але калорійне. На сніданок — салат з капусти і буряка, канапки: з паштетом, маслом і сиром, ковбасою; каша гречана з тушонкою чи макарони по-флотськи, або куліш, чай з різним варенням, медом. На обід добавляється суп чи борщ. Вечеря — подібна сніданку. На Святвечір була традиційна кутя за прадавнім рецептром. Оплата продуктів, медпрепаратів, посуду, дров, приміщень, автомобілів — за рахунок добровільних пожертв громадян — киян, гостей, майданівців, що приїжджають з усіх областей.

Противники Майдану підступно — як самі, так і їхні вчинки — розповсюджують плітки про те, що десь хтось поїхав до Києва і привіз звідти тисячі гривень. Можливо і поїхав, та не на Майдан, а на Банкову чи Маріїнський парк, де й отримав платню за свою ганебну «послугу».

А тим часом Майдан став ще й туристичною Меккою. Сотні людей щоденно, хто спеціально, хто попутно приходить на цю незвичайну і надзвичайну територію. Багато іноземців, їх можна відрізнити за національними прапорами на плечах або таким же прапорцями у руках. Усі у неймовірному захваті. Стало традицією залишати тут дощечку або брусоочек з назвою свого населеного пункту. На стіні загальногоКомплексу Стели з боку Інститутської та під стіною їх викладено тисячі, майже з усіх міст і сіл України, багато з назвами міст Канади, Британії, Америки. Аж ось гурт молоді з Волині розпочав своє колядування; усі слухають, хтось підтриє, хтось усміхається. Колядки завершилися...

Впіймали трох злодіїв з Макіївки Донецької області. На їх батьківщині їм мабуть би добре дісталося. Тут їх не били, а позначили написами на голові і грудях, що вони — злодії, потримали години три-четири під охороною на людному місці і здали міліції.

Напевне, Майдан окрила якась життєдайна аура, що так легко дихати і спокійно души. Можливо, тому і не хворіють майданівці за будь-яких погодних умов.

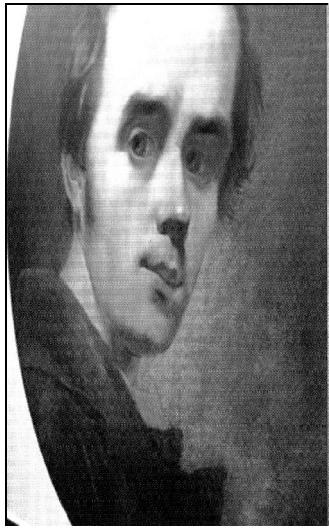
Майдан живе. Тут пишеться сторінка нової української історії. Дай же, Господи, щоби лише чорnilом, добром і життєтворчістю.

Десять днів мого козацького життя спливло, їду додому. Вокзал, потяг скоро рушає. Піднімаюсь у вагон. «Добрий вечір, шановні», — вітається з сусідами. У відповідь — мовчання. Напевно, подумав я, *рай* залишився на барикадах...



До 200-річчя Тараса Шевченка

Василь ЯРЕМЕНКО, м. Хмельницький



ня, шиття («Розповідь про вхід у храм Пресвятої Богородиці й Приснодіви Марії», а в Шевченка — це рядки 46, 295-297, 441-442, 463-464), про перебування в Єгипті («Розповідь про втечу Пречистої Богородиці з Богонемовлям у Єгипет»). У поемі Марія пряде вовну на «бурнус святешний» для Йосипа, можливо виготовляє бурнус і для вже дорослого Сина, «щіє малесеньке сороченя» для майбутньої дитини, здуває прах з хіtona (можливо, нею й виготовленого) дорослого Сина і зашивас дірочку на цьому одязі. А в Четы-Мінеях читаємо: «Вона Своїми руками зіткала Господу Ісусові хіton, не зшитий, а весь тканий». «Бурнус» і «хіton» — це тодішні види одягу, які пізніше не мали однозначного пояснення, але згадка про яких в поемі має символічне забарвлення, враховуючи, що Христові розпинателі за Євангеліями в присутності Діви Марії за жере-

лежить в образних словах церковного діяча і письменника XVII ст. Антонія Радивиловського: «Казав був апостол Павло: «Там, де дух, там і свобода», — а я кажу: «Там, де хрест Христа, там і свобода»». Л. Ушаков, аналізуючи проблему гуманізму Шевченка, дуже точно вказує, що наслідування Христа означає те, що письменники старої України називали «співроз'яттям». Вважається-бо, що офірність передбачає не лише максимальне напруження волі і смі людини, а і просто виконання моральних вимог всупереч складним соціальним умовам або обставинам особистого життя, послуговуючись словами О. Телегі, — «звичайну цивільну відвагу», «вміння сказати «ні» і «бути собою у всіх обставинах».

Думаю, що так сприймав це поняття Шевченко. Дійсно, в поемі без зачеплення сакральності персонажів по

ричний відлік земного життя Ісуса Христа, тобто починається історія священна. Це поширення досягається і за рахунок авторських вставок-коментарів в історико-варіативній формулі «Якби..., то...». А історичний розвиток в Шевченкових контекстах пов'язаний зі свободою вибору людини, а отже — і з її найскладнішим рішенням — готовністю до офірування.

Мотив стражденної офірності проходить через всю поему «Марія». Про неї згадується у вступній молитві. Вона ж і вінчає твір. В останніх словах у підтексті прочитується не якась розпечливість, як вважає Г. Грабович, а просто Шевченків болісний сум з природи того, що й готовність людей до офірування та його поцінування все ще перевернуває на узбіччі — десь «під тином», «у бур'яні» — людської історії. Шевченко вбачав суть і зміст переходу від старозавітної історії до новоза-

Шевченкова «Марія»

Образ Божої Матері, як констатував академік І. Дзюба, «настійно просився в Шевченкову поезію»: в «Неофітах» на відстані молитви, а потім Пречиста вже постає «всім Своїм страдницьким і не по-святыніцькому святым життям» в поемі «Марія» (1859). Це прикметно, бо Марійський культ в Україні набув надзвичайного поширення, аж до висновку, що «історія нашого християнства — це водночас історія нашої набожності до Богоматері». Описуючи земне життя Божої Матері та Ісуса Христа, поєт точно і коректно стосовно релігійної традиції використовує джерела, дотичні до історії християнства. Біблія, як і мало бути в християнській священній історії, стала основним джерелом в конструкції сюжетної лінії поеми. Аїт інформаційну скупість стосовно Матері Спасителя автор доповнював, «черпаючи окремі мотиви з народного побуту, іконографії, апокрифів, різдвяних пісень і віршів, народних колядок тощо». Думаю, що використовувалася й аїографія, зокрема добре поширювані і знайомі йому ще з дитинства «Четы-Мінеї» («Житія Святих») святителя Дмитра Ростовського (в миру — Данила Туптала). Там в «Слові на Благоіщення Пресвятої Богородиці» поідомляється, що заручник Марії Йосип був «чоловік праведний і вже похилого віку», родич Марії. Так і в поемі: «У Йосипа у теслярія / Чи бондаря того святого, / Марія в наймичках росла. / Рідня була»; «Якая доля вийде нам / З старим Йосифом». Звідти («Житіє святого пророка Захарія, батька Предтечі», «Синаксар на Різдво святого Іоанна, Предтечі і Хрестителя Господнього») поєт міг взяти відомості про раннє овдовіння Елизавети — матері Івана Хрестителя: «Елизавета, / Стара вдова, у Назареті / З малим синком своїм жила...» Є там також інформація про ранню втрату Марією своїх батьків («Житіє святих і праведних Богоотців Іоакима та Анни»), про їх хист до придіння, ткан-

бом ділили одіж Спасителя (Мт. 27: 35; Мк. 15:24; Лк. 23:34; Ів. 19:23-24), і хіton став святынею християн. [...]

Припускаю, що під «невольниками» у молитовному вступі до «Марії» Шевченко має на увазі не лише людей фізичного, а й духовного невільництва — тих, у кого відсутня духовність, а відтак і воля до офірування і безкорисливість. Ім у поемі ніби протистоять діти відповідно до Христової настанови «Будьте як діти!» (Мт. 18:2-3). А «душевубійцями» поєт іменує тих, хто усвідомлено помагає чинити зло «іродам-царям»: «Тих, що ба-чать над собою / Сокири, молот і ку-ють / Кайдані новіс». Це своєрідний парадокс «унікнення офірування»: навіть в умовах явної загрози свого існування людина не здатна до, здається, неминучої жертвості. Лише з позиції офірування можна правильно зрозуміти і наступні пророкувальні рядки поеми: «Уб'ють / Заріжуть вас, душевубійці, / I із кровавої криниці / Собак напоять». Адже в них у контексті і підтексті виразно прочитується така характерна для Шевченка біблійна символіка крові: «недужа, затруена, ніби зачумлена гріхом (як ділом, так і помислом)» людська кров (слова О. Забужко) тут по суті протиставляється жертвовній крові Спасителя та інших праведників. **Хто не жертвує (хоча б на рівні висловлення незгоди), сам зрештою стає жертвою — такий Шевченків імператив.** Його поема ніби перебуває в річищі української традиції сходження і припущення до Бога: не пізнаттям Іого сутності, а налідуванням і уподібненням, досвідом (так званий апофатичний аспект), зокрема і на основі вершинного досягнення на цьому шляху — вільного му-ченіцтва, жертвості).

Чи можна вважати, що в поемі ідея офірності є першорядною порівняно з поняттями «святая правда» і «воленка святая»? Думаю, що відповідь

суті мовиться про офірність людей, які ведуть звичайній способ життя. В ній є слова: «Святую правду на землі / Прорекли, і роз'ялись / За воленьку, святую волю! // Іван пішов собі в пустиню, / А твій меж люди. А за ним, / За сином праведним своїм, / I ти пішла...» Всі тroe жертвують собою, але зрозуміло, що два останні офірування для Шевченка стоять на порядок вище, бо християнська мораль за Христовою науковою є активно-дієвою, а не пасивно-заборональною. А ідилічний характер викладу в поемі, на який вказують дослідники, можна вважати своєрідною ідеально підібраною формою донесення думки, що офірування і пов'язане з ним страждання, особливо в своєму історичному вимірі, не заважає містить в собі драматичний компонент, який назагал є часто визначальним для людини у такому виборі. Власне, саме материнське офірування є найприроднішим і ніби «найлегшим».

Думаю, що «оприродненню» чи «козвичасності» офірності слугить і засіб «побутовізації» та «українізації» основних персонажів святої історії, а особливо радісне світосприймання персонажів поеми, зокрема та-кож і радість від усвідомлення перебування на шляху до евангельського офірування. І це є важливо складовою одного із основних мотивів — мотиву шляху, який, надумку О. Бороня, «проймає всю творчість Шевченка — від першої й до останньої поезії». Цей «жертвовний шлях» в історіософському аспекті можна екстраполювати і на шлях історичний, що власне й робить Шевченко у творах. По суті, Шевченко в поемі ніби екстраполює священну історію на історію секулярну, всесвітню, українську, і це досягається передусім образом Божої Матері, певною «українізацією» персонажів святої історії. Прикметно, що в богословії саме від Благоіщення робиться істо-

вітної передусім в появі зразка для вдосконалення людської натури, що починається із засвоєння Христової науки. Цей перехід можна помітити і в Шевченка-художника, зокрема в ексізі «Роз'яття» (розір'ятий Ісус із двома розбійниками та пригніченою горем Маті'ю), який Своєю «стриманістю» у відтворенні трагізму ситуації», «умиротвореністю обличчя Спасителя», «смиренністю» Марії (вислови Ю. Шевельєва) доносить якраз ідею усвідомленого і добровільного офірування собою.

Вважається, що перекладач поеми «Марія» на російську мову і великий її поціновувач («лучше из созданий Козбаря») Борис Пастернак розумів евангельські образи і містичи «якосердя цілої європейської культури, а культури Європи — як безперервного процесу тлумачення й переосмислення евангельських оповідей». Думаю, таке розуміння було і в Шевченку, але «глибина його евангельської наступності, якою він користується з драматичною широтою Рембрандта і Тіціана» (вислів Б. Пастернака), і новаторство полягали в тому, що він першим у світовій літературі в досконалій художній формі показав, що людське наслідування Христа і Богоматері полягає в дієвому офіруванні як вищому сенсі людської історії.

Всупереч певним твердженням, у Шевченка не було «часів жадоби помсти» і проклинання, він не є «носієм народної віри», «не прагне говорити з читачем його мовою і мислити його світоглядом» чи «своєю поезією вершити суд». Поема «Марія», вже на матерілі священної історії, вкотре свідчить, що поет просто у високохудожній спосіб нагадує заголові, включно з духовенством, про Христову досвідину заповіда дієвої Любові — визначальний моральний імператив, на всіх рівнях.

Подаємо фрагменти статті

Âiäī ī̄ âiäī ðåäàéðî ðà í à çàï̄ èðàáíý ÷èðà÷iâ

Хочу запитати Вас, пане Євгене, а якою книгою в юності захоплювались Ви і хто був Вашим улюбленним письменником? Принагідно дякую за газету «Наша віра», з якою я ознайомився в музеї Тараса Шевченка, і вже її передплатив на наступний рік.

З пошаною, Остап Демчишин (м. Львів).

Перші мої книги — козацька романтика. Читав і Кащенка «Борці за правду», і Сінкевича «Ogniem i mieczem».

Шевченко і Франко — то наче батьки, які з тобою з дитинства.

Моїми поетами в шкільні роки були Байрон і Лермонтов.

Потім Шиллер і Достоєвський. Напівзабороненою і цікавою літературою тоді був Ніцше, українські неокласики, ранній Тичина, пізній Єсенін... Ми тоді читали багато, особливо переклади західних авторів. Приайнінні в тих книгах можна «зустрітися з порядною людиною» — казали деякі сміливці. В 60-ті роки великий вплив на мене мав Екзюпері.

Яке місце займає релігія в системі Ваших моральних цінностей, і як вона допомагала долати життєві знегоди?

Який основний урок Ви почерпнули з навчання у Львівському університеті?

Олександр Федчук, студент історичного факультету Київського національного університету ім. Тараса Шевченка

Релігія лежить в основі моїх моральних вартостей. У студентські роки вона заховалася на глибину. В роки гонінь її довелось відкривати знову, як призабутий «Отче наш».

Релігія — то найважливіше, що має людина, і найглибше.

В студентські роки я утікав з лекцій і відбивався від них вимученим віршем, якого не було кому прочитати:

Конспектую проекти — як ліс!
Примусового щастя — для маси...
І людину кладе між коліс
Принцип класу і принцип раси!

Як, на Вашу думку, повернути той рівень культури, який поважає і розвиває національне питання і на яких засадах потрібно будувати сучасне свідоме демократичне суспільство?

Христина Лушана, студентка 1 курсу факультету журналистики ЛНУ ім. Івана Франка

Я не знаю, чи можна повернути стару школу національного виховання. Але знаю, що поза національним і релігійним вихованням нема виховання справжнього. Фактично сучасне демократичне суспільство тримається на тих самих стовпах, але при цьому наголошує принципи толерантності і ненасильства, затоптані масовізмом ХХ ст. Все таки «чого Іван не навчився, того Іван не буде знати». Головна надія на сім'ю, на вплив батьків.

У статті «Европейський вибір — вибір вартостей» (газета «Наша віра», №9) Ви пишете: «...логічні аргументи тільки вчать, а виховує і тягне за собою добрий вчитель, добрий приклад». Розкажіть, будь ласка, про своїх вчителів.

Юлія Лучко, студентка факультету журналістики НУ «Львівська Політехніка»

В основі моого висловлювання, яке Ви наводите, лежить латинський афоризм про те, що слова вчать, а приклади тягнуть за собою. Такі приклади я знаходив у багатьох книгах, бо читання — то шукання свого героя. Про моїх вчителів важко говорити, бо в ті часи вчитель змушений був прикладатися ленінцем навіть тоді, коли насправді був доброю інтелігентною людиною. Отже, сила доброго прикладу зводилася до морального і естетичного впливу порядності людини. А чесні — порядні.

Найбільше вчився з книг.

Із великим зацікавленням перечитала Вашу книгу «Шевченко понад часом». Багато цінних думок занотовала, щоб донести їх до молоді. У своїй праці Ви неодноразово згадуєте дослідження Василя Барки «Правда Кобзаря» (в-во «Пролог», Нью-Йорк, 1961). Розкажіть, будь ласка, про Барку-письменника і християнина, адже Ви були знайомі з ним.

З пошаною, Зеновія Філіпчук, науковий співробітник народного музею Тараса Шевченка, м. Львів

Раніше я читав його книжку «Правда «Кобзаря», написану у відповідь на фальшиве «радянське шевченкознавство». На жаль, ця гостро актуальнана книга потрапила в Україну вже тоді, коли можна було публікувати усе.

Великим успіхом в Україні користувався його «Вершник неба» — книга його релігійно-філософських есей. Газета «Наша віра» їх передруковувала.

В 1989 р. в нью-йоркському видавництві «Пролог» мене попросили написати відгук на машинописну добірку інших есей в Василя Барки. У них була невпевність щодо їх публікування. Релігійні теми їх мало цікавили. Правда, я потрапив до них зі своїм рукописом релігійного змісту, і вони негайно стали набирати його на комп'ютері. Але я був репресованим автором, а те, що я нелегально привіз — «перебудова Вавилонської вежі» — то була критика теорії і практики комунізму. На той час то була бомба. А після падіння цензури в 1989 р. та бомба вже не вибухнула.

Незважаючи на мій дуже схвалюючий відгук на рукопис В. Барки, книгу вони все-таки не надрукували.

Про Барку ходили легенди — про його відлюдне життя в якійсь башті. 6.VII.1991 р. Надійка Світлична повезла мене і Мирослава Мариновича до тієї башти. Насправді то буда дерев'яна покинута водонапірна башта, схожа на височений віtrяк. «То ще питання, чи він вийде з башти», — казали знайомі українці, що проживали в цьому поселенні і часом

приносили йому їжу, якої він не брав, бо ж проживав аскетом. «Вийде», — з вільністю казала Надійка. І справді, Василь Барка зустрів нас дуже привітно і сказав, що нарешті побачив своїх учнів. Він охоче фотографувався з нами і розповідав про свою молодість в Україні. Його опомінули репресії, бо він проживав тоді на Кавказі, то в Москві, де навіть писав дисертацію про Данте.

Він багато говорив про марксизм і філософські причини його неприняття, що нас з Мирославом Мариновичем не дуже цікавило, бо у нас були свої причини його неприяття.

Жив він убогим самітником, хоча деякі його книги виходили французькою і отримували достойні премії.

Слава Ісусу Христу!

Якими чеснотами має обов'язково володіти молодість української нації сьогодні?

Ігор Тріль,
студент Львівської Духовної Семінарії
Святого Духа УГКЦ

Про чесноти. Вони по суті не змінюються. Це катехізмові правила, відомі з дитинства. Скажімо, дев'ять плодів Святого Духа: любов, радість, мир, терпеливість, доброчинність, милосердя, віра, лагідність, поміркованість.

В якомусь ідеологічно-перекрученому вигляді вони приймалися і комуністами.

Але наш час робить свої актуальні акценти. На приклад, на честі і гідності. Оскільки в споживацькому світі вони дуже занепали. Майдан їх підіймає разом з почуттями справедливості, солідарності, безкорисливості.

А ще місяць тому говорили переважно про успіх, комфорт, задоволення.

Чим то має завершитися Майдан?
(з питанням багатьох)

Звичайно хотілося б, щоб зібралися учасники Майдану, обнялися, потисли один одному руки, подякували за приемне знайомство і співпрацю.

І що понасліди Майдан у своєму серці по доміках. Ба там, де з'являється спільна громадська справа, з'являється приязнь і позитивна атмосфера якогось оновлення душі.

Поки що триває запеклий опір Януковичев — і Майдан стоїть рішуче.

Відбулось велике національно-духовне піднесення в ХХI ст. — знак великих змін.

Янукович-Азаров опустили Україну до краю припинення.

Українці підняли Україну, як у пісні про червону калину.

За пару місяців зросла гідність і самоповага народу.

«Слава Україні!» стало звучати як радісне привітання. «Не хочу бути рабом», — заявив Михайло Гаврилюк, якого прийняли в козаки і на Майдані він вніс свою частку честі і доброти.

На Майдан кияни виходили з дому лікуватися в атмосфері доброчинності і приязні. Ніякі психологи в світі не створять такого духовно-світлої атмосфери у найкраще підібраному колективі.

Люди незнайомі шанобливо вітаються, як колись на великі свята.

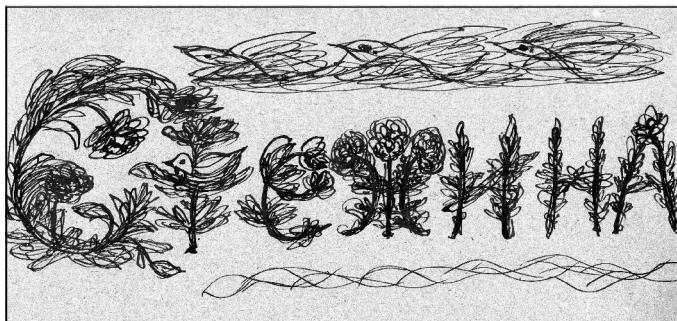
Ніякий позитивний політичний результат не може зрівнятися з тим досягненням, що українці відчули себе вдома.

А Європа, нарешті, зрозуміла, що то не якесь постсовєтське напівкримінальне утворення, а добрий життєрадісний народ, який всупереч тискові Росії рішуче повертає на Захід і обирає закон і правопорядок.

Триває важка і жорстока боротьба на тому важливому краї, де частина народу повстала, інша частина в нерішучості і страхові тримається лояльності щодо влади регіонів, яку, до речі, також називає бандитською.

«Банду геть» розуміють усі на заході і на сході України.

Поділ йде не по межі 4 західних областей. Поділ моральній приходить в межах груп, які обирають боротьбу за свободу, і тих, хто воліють рабство. А то вже початок великого вибору... Про це й говорить народне прислів'я: Хто бореться, той поборе, хто терпить, тому лиш горе.



Стрітення. XV — XVI ст.

Шипшинова огорожа Марії

Боярин Гремислав, власник Дзвиняча та Старуні, вертався з походу на половців, куди ходив із князем Романом Мстиславичем, у свій укріплений двір у Дзвинячі. Похід був далекий, аж у половецькі степи, над Дон і Донець. I боярин Гремислав вернувся по річній відсутності обгорілій від сонця, в його очах палали ще пожар і війна, розкудовчена довга борода надавала йому дикого вигляду. Тож не диво, що коли він несподівано ввійшов у жінчину кімнату і обняв її, вона скрикнула з жаху, не пізнала його й вирвалася з його обіймів. Та це розбудило в ньому підозріння. Вона зрадила його й тепер тікає від нього, бо не може глянути йому в очі. I боярина обхопила така нестяжна лють, що він добув меча та без вагання пробив ним серце своєї подруги. I

вона впала, як підкошена квітка.

Але того було йому ще мало. Це ще не заспокоїло його гніву. Він узяв своїх двох синків і завів їх далеко в праліс, щоб там пожерли їх хижі звірі. Хотів, щоб ніщо не нагадувало йому його жінки.

Глибоко в праліс лишив він дітей самих, і хоча діти просилися, щоб не лишав їх самих, він не зважав на їх плач, скочив на коня й помчав назад до Дзвиняча. Довго ще дзвеніло йому в ухах благання дітей: «Тату, тату, не лишайте нас тут!», довго ще чув їх лебединня, та він був глухий на все.

Так діти лишилися самі. Сиділи під старезним дубом і хліпали.

Аж тут підійшла до них дуже гарна струнка пані, взяла їх за руки й повела їх під кущ шипшини, що ввесь покрив-

ся пышним рожевим цвітом.

— Це тепер товаріші ваших забав! — сказала пані до дітей і назривала їм шипшинового цвіття, що було гладкесеньке й м'якеньке, як шкіра на личках дітей, й таку рожеву мало барву. — А це ваша страва, — додала й показала рукою на галяви, що аж за очі хапала великими червоними суницями.

Діти, що вже були зголодні, кинулися з радінimi окликами збирати смачні пахучі суниці. Потім діти лягли під кущем і поснули. Коли пробудилися, побачили зачудовані, що вся галява довкола обросла кущами шипшини. Та шипшина творила високу стіну довкола галяви. А там, де спали діти, шипшина поспілталася, й творила немов дах над дітьми.

— Знаєш, — сказав старший хлоп-

чик молодшому, — я вже знаю все. Ця Пані — то була Маті Божа. Тямы, як наша біда неенька завжди молилася до Неї та світила лампадку перед її іконою. Я певний, що це Божа Маті опікується нами. Тепер ми вже не пропадемо. Глянь, який густий цей шипшиновий живопліт довкола. Туди не дістанись ніякого хижого звіра. Ми тут зовсім в безпеці.

— Так, це була Маті Божа! — призначав менший.

По трьохднях прийшов боярин Гремислав знову в цей праліс. Свість не давала йому покою, тим більше, що довідався, що його жінка згинула з його рук зовсім невинно. У безсонних ночах малювали він у своїй уяві долю дітей страшними фарбами й удень не мав спокою. Вкінці вибрався в праліс. Коли

СТРІТЕННЯ

Ішли роки. Сивіли тихо скроні, а він терпляче зустрічі все ждав. I ось — о Боже! — в зморщені долоні він ніжно Сина Божого узяв.

Старечі очі зблиснули слізозою, і спокій дивний серце огорнув... «Небесний Батьку, я перед Тобою — ніщо, та все ж мене Ти не забув!

Я ждав так довго. Іноді ночами мені ця зустріч снилась, мов жива, і ось тепер тремтічими руками беру Спасіння... Сповнились слова...»

Замовк служитель. Згадував минуле. Всміхнувся тепло: ось воно, Димя. Про Нього мріяє. Отже, недаремно надію ніс усе своє життя.

У нас в житті є зустрічей багато. Ми часто ждем ці радісні хвилини — та все ж найбільше, незабутнє свято — це зустріч Бога і людини.

Надія КМЕТЮК

ЗУСТРИЧ

«Тобі Самій прошиє душу меч»... Тобі, Котра несе для світу Сина. Твоя душа від ран і кровотеч розп'ята буде волею людини.

А Синоєві, що нині може спати під захистом Господньої любові, спасений світ невдячністю заплатить і зажадає мук Його і крові...

Але Ти йдеш з Ісусом на руках у Божий Храм, бо світ Його чекає. Побожний Симеон в старих роках маленького Христа благословляє.

Єдинородженого Сина Господь Бог явив сьогодні праведнику щиро — вони з Богодитяточком удохом Старий завіт з Новим скріпили миром.

I Анна, та пророчиця стара, що знала лише єдину — в Храм — дорогу, відчула серцем, що прийшла пора возносити до неба славу Богу.

Переповів Антін ЛОТОЦЬКИЙ

побачив густий і високий шипшиновий живопліт, думав, що зблудив, і хотів уже завертасти. Та тут почув за кущами шипшини дзвінкий дитячий сміх. По сміху тому пізнав, що це його діти. Він зіскочив з коня, припняв його до дерева, а сам добув меч, щоб ним прорубати себі прохід до дітей. Та на його зачудування кущі самі розхилилися так, що він міг вигідно пройти. І вже звіддалік побачив, як обидва його синчики весели ганялися за метеликами. Втішений батько побіг до дітей. Перший побачив батька молодший хлопчик. Він вигукнув:

— Тато, тато с!

Тоді обидва підбігли до батька, а батько взяв їх в обійми та став гаряче цілувати, а потім спітався:

— Розкажіть мені, як ви тут жили!

І хлопці навперемін, то старший, то молодший, оповіли йому, що прийшла гарна Пані й завела їх тут під шипшиновий кущ і веліла їм бавитися шипшиновим цвітом та юсти суниці. Щодня приносила їм теж тепле молоко та хліб, також бавилася з ними і вишкувала для них щонайкращі місця з суницями. А вночі обортала їх своїм плащем, і так вони спали. Перше був тут тільки один кущ шипшини, але тільки вони заснули, кущ виріс стіною довкіл галів...

— Це була Божа Мати, — сказав боярин Гремислав.

— Так, це була Божа Мати! — притакнули діти. — Вона нам веліла теж щовечір молитву за невинну

неньку.

— За невинну неньку! — повторив за дітьми боярин і зіткнув глибоко та важко.

— Так, — сказав старший, — мали ми ще молитися за батька, що воюав за Христову віру з половцями. І казала нам, що буде нашою ненькою їй ніколи вже нас не покине, й ми маємо вірити в те, що Вона з нами, хоча б ми вже її не бачили більше.

Коли боярин Гремислав почув це, дуже засоромився й гірко каявся. Від тієї хвилини став він зовсім іншою людиною. Він забрав додому своїх синів, що їх йому Божа Мати так широко додягдала та стерегла, й у душі всім серцем дякував Пречистій Діві не тільки за опіку, а й за те, що Вона цим завер-

нула його з безпуття. Він узяв теж і галузку шипшини та посадив її на могилі своєї подруги. Галузка прийнялася й щороку розцвітала пишним цвітом, тільки те цвіття було червоніше, як цвіття шипшини на галів в пралісі, бо галузка пустила коріння в вірному серці нещасної подруги боярина.

Коли сини вже підростили, подався боярин Гремислав у праліс й на галів, оброслій шипшиною, де Пречиста доглядала його синів, побудував собі хатинку й жив тут як пустинник, щоб відпокутувати свій злочин. Пізніше повстал там монастир, що мав назву «Скит Шипшинової Огорожі Богородиці». З часом біля скиту поселялися люди, і так виникло місто Богородчани.

СКОРИНКА ХЛІБА

Багач над багачі був Степан Бобик не тільки на все своє село, але й, може, на все Поділля! Самого орного поля мав понад 120 акрів, а крім того чимало сінокостей. Багач, дука був він, одначе й скупар над скупарі. Коли який бідний, немічний дідусь прийде до нього за прошеним хлібом, то він гнав його з проклонами з хати.

— Нема в мене хліба для торбій, — кричав. А було й собаками цькував.

Навіть цього, що лишалося з їди, жалував бідним.

— Краще кинути це свиням у корито, — говорив.

А була в Бобика дочка-одиначка Катруся. Вона зовсім не вдалася в батька. Мала серденько добре та чутливе на людське горе й була дуже побожна. Часом велів їй батько напікати з тіста лялечок, гратшок і всяких ціцьок, щоб мала чим гратися. Та вона тоді виходила з обійтися й роздаровувала це все бідним дітям.

Раз пішов батько потайки стежма за нею.

Коли побачив, що вона ввійшла в хату бідного зарібника, подався тихо за нею, й саме як вона вже хотіла по-роздавати свої ласощі, з'явився він перед нею.

— Чи ж я на це велів це все пекти тобі, — загримів аж червоний із гніву й забрав із її торбини все та викинув через вікно в болото.

Ледве викинув останні ласощі і виштовхнув Катруся навперед себе з ата, а тут як не стемніє відразу, всенік небо застелилося чорними хмарами, що аж притемніло. Ще недалеко був відішов Бобик із дочкою, а тут як не сипне з хмар густим градом. А градини як горіхи, а та й як яйця! Певно, був би град повбивав їх, коли б не скриплися в зарібниковій хаті.

Гнів Бобика розвівся відразу, рідня зарібника дивилася на нього, як він із пополонілім лицем стояв край вікна та глядів на свої ниви, як їх бив град.

А Катруся молилася враз із дітьми зарібника.

Коли чорна хмора пересунулася, не було нічого зеленого на попі ні в селі. Навіть листя дерев оббив град зовсім. І як Бобик із дочкою вертався додому, мусили бrestи градом, що лежав аж на лікоть. Важко було пізнати все довкола, від землі віяло холодом, як зимою. Зерно на нивах, овочі в садах, зеленина в городах пропали. Одначе Бобика не змінило.

— Я це нещастия переможу власними силами.

І кинувся сіяти й садити все наново. Засів зійшов, але колосся було пусте. Так заглянула нужда в хату багача Бобика, коли вийшли всі запаси харчів. Слуги покинули безбожного скупара. І дійшло до того, що Катруся сама мусила ходити коло худібки. А досі забороняв їй батько усяку роботу.

Раз ранком стояла Катруся в сінешніх дверях і читала ранішні молитви та при тому благала Пречисту, щоб вона випросила в Бога, щоб уже не карав її батька.

— Коли батько не робив як спід по правді, то нехай я відпокутую за це, працюватиму день і ніч, усе, що мое, роздам убогим, тільки не дай нам пропасті, Ти наша поміч, наша відрада, і дай також, щоб батько міг знову молитися!

Тут надійшла якася убого зодягнена жінка та стала прохати:

— Чи не маєш, дівчино, що ютивного? Я така голодна!

Без надуми сягнула Катруся в кишенюка нацабайки й добула відтіля скринку хліба й подала її бідній жінці.

— Більше не маю! — сказала сумно.

— А ти? — спитала жінка й уязла шматок скринки.

— Я? — дівча зашарілося та спустило зір дододу.

Не хотіла признастися, що вона тепер голодуватиме, тож сказала: «Щось

я вже знайду, може, ягоди...»

— Добре, дитино, — сказала на це жінка. — Гляди, ось тут хліб, бери й їж!

Коли Катруся підвела очі, жінки вже не було. Замість неї стояла ясна пані. Ясне сяйво окружало її золотисте волосся, очі сяли так мило, була гарна як цариня. І одяг на ній царський, голубої й рожевої краски, перетинаний золотом. А верхній синій плащ був увесь обспіаний зірками срібними і золотими. Тільки лице було те саме.

— Хто ви, Пані? — закликала Катруся.

— Чи не сама Маті Божа, цариня неба?

Пані притакнула головою та сказала:

— Скажи батькові, з Ким ти говориш. І скажі від Мене, нехай пожне пустите колосся та звезе яку за лиходійства. Потім нехай засіє знову в ім'я Боже. Коли вже могтиме молитися над новим засівом, то збере багате жниво, це Я приріка вам.

Катруся впала навколошки та плачала з радощів, що знову все буде добре.

Коли підвела зір, Маті Божої вже не було. Катруся сіла на порозі та їла скринку, що її подала Пречиста, їла й насилилася, однак скринка не зменшилася. Так було й на другий день, і на третій, і тільки всі домашні, ю вона все лішалася. Так було до нового хліба. А жниво було багате-багате.



Віталій КОНОПЕЛЬЦЬ

Якого КОЛЬОРУ

Білий-білий перший сніг
на поля й на луки ліг.
А в садку глибокий,
красунь синьоокий.

На березі ще й сосні —
бірюзовий.
Так чи ні?
Жовто-золотавим
припушило трави.

А під вечір
на шибках
сніг рожевий,
наче птах...
Мов казкова птиця,
та, що тільки сниться.

Рауль ЧІЛАЧАВА

ДОВГОВУХА ЗИМА

Довга зима.
Довгий вечір,
Довга казка
Для малечі.
Має зима
Довгі вуха,
Довгу казку
Довго слуха.

Переклав з грузинської Володимир МИТИННИК

Я. БОЖЕМСЬКА

Гороб'ята

«Ми бідненькі гороб'ята,
Зимна взимку наша хатка.
Киньте нам хоч по кришині,
А поможете пташині!»

Добрі діти це почули,
Зі стола кришки згорнули,
Вибігли на сніг із хати
Пташенят нагодувати.

Педагогічна сторінка



Малюнок Наталки Павленко

Іванна САВИЦЬКА

Оді єфаєді Оеðаїт б?

Хто любить Україну, чи питати треба?
Той, хто шле молитву за неї до неба.
Хто просить у Бога і мир і волі,
Вітчизні коханій щасливій долі,
Хто думкою лине до рідних степів,
Де прадідна нива батьків і дідів.

Хто любить Україну? Той, хто все працює,
Будня хвилин цінних дармо не марнє,
Чи праця велика, жертвона для справи,
Чи тиха, спокійна, без замору-слави.
Хто цеглу по цеглі все двигає й носить,
Хто потом перлистиим чоло своє росить.

Той любить Україну, той кохати в силі,
Хто знає минуле, сковане в могилі.
Хто гордий, що в змагу за волю-свободу
Наш нард не плямить козацького роду.
Хто любить наші звичаї та мову
І пісню співає дзвінку і чудову,
Хто все те шанує і хто з тим щасливий,
Той любить Україну — той є правдивий!

Юрій ШКРУМЕЛЯК

Аа Оеðаїт а?

Україна в давній славі,
В козацьких пригодах,

На заквітчаних левадах,
В рідних синіх водах.

Україна в тих долинах
І високих горах,
На стежах буйних, широких,
У еаях, у борах.

Україна в білих селах,
У усіх садочках,
У хрещатому барвінку,
У синіх квіточках.

Україна на яворах
Пташкою співає,
На стрілецькії могили
Голову схиляє.

Україна в чорноземі,
Що родить пшеници,
В глибинах, що дають нафту
І сіль-сировицю.

Україна в рідній мові
І в пісні прекрасній,
Україна в рідній школі,
В майбутності ясній.

Україна в чистих хатах
І в сільській церковці,
У дитячому серденьку,
В розумній головці.

Україна в ясних зорях,
В сонці, що над нами, —
І в очах предобрих, ясних
Рідненької мами.

Найголовнішого очима не побачиш

Ої Ѱðаðі. — Єüâiâ: Єî єâñî , 2012

У цій книзі зібрани короткі історії, головними героями яких є люди з особливими потребами. У нашому суспільстві ці люди часто відкинені та непомічені. Але варто придивитися до них близче — і можна розгледіти те найголовніше, чого не побачиш очима, те, що бачить тільки серце: справжнє єміння радіти, вірити, любити, бажання і потребу ділитися цими дарами з іншими.

ФІОРЕТТИ — так італійською зватиметься маленька квіточка. Ранньою-ранньою весною, коли ще навіть трави зеленінкою зовсім мало, з'являються на лугу дрібненькі квіточки. Часом їх важко розгледіти, але як уже вдається вам її знайти, оту квіточку, то вона неабияк звеселить і зігріє ваше серце. Треба лише нахилитися до неї, розгледіти її красу, вдихнути неповторні пахощі. У тих ранніх квіточок зазвичай сонячно-золота серцевинка. І ви усмінетесь, вам захочеться підняті голуби догори, до весняного сонця, до синього неба — і глибоко вдихнути. Життя відхищуті... І день ваш після такої зустрічі буде іншим — бо ви понесете те життя у собі...

Життя наших друзів з особливими потребами часом теж таке маленьке й непомітне. Вони багато не говорять — дехто з них взагалі нічого не говорить словами. Ані не роблять нічого велично-драматичного. Втім, усередині них — великий світ, велика душа, а в ній — неповторна краса, у глибині її, як, зрештою, і в кожному з нас — золота, сонячна серцевинка. І коли ми поруч з ними, нам, як на весняному лузі, треба ходити обережно, уважно — уміти помічати, уміти прихилитися, зазирати у глибінь душі...

Ті квіточки не зривають, їх вбирають у серце. І то ціла наука й мистецтво, що полягає в уважній, тихій присутності-відкритості до іншої людини.

Олег РОМАНЧУК

Замість передмови. Фрагмент

* * *
Підходить до мене Павло і каже:
— Тобі треба радіти.
— А для чого радіти?
— Щоб жити!

* * *
Якось при зустрічі Стася мені розповідає:
— Ти мені снилася. Я бачила твої руки, ти грала на роялі. І було чудово!
— А звідки ти знаєш, що це я? Ти ж бачила тільки руки!

— Я просто знаю, що це ти!
Найдивовижніше, що в дитинстві я мріяла навчитися грati на фортепіано. Стася про це не знала. І коли я їй розповіла про свої дитячі мрії, вона зовсім не здивувалася, а відповіла:

— Ну бачиш, мрії здійснюються!

* * *
Середина літа. Оля з величезним букетом йде на Службу Божу. Підійшовши, б'є мене квітами і промовляє:
— Не я б'ю, верба б'є! Може, не за тиждень, але обов'язково приде Великдень!

І я, зворушена, подумала, що не в кожного з нас у серці є постійне очікування Великодня, Воскресіння...

* * *
Одного разу я поспішала з Андрійком та його мамою, пані Іриною, на поїзд. Вийшли досить пізно, тому цілу дорогу бідкалися, чи встигнемо, картали себе за непунктуальність. Раптом

Андрійко сказав:

— Чого ви хвілюєтесь? Послухайте, як співають пташки.

Ми оторопіли зі здивування. Через кілопіт і хвілювання ми не бачили нічогісінського довколя, не помічали краси (а пташки справді співали неймовірно чудово).

Пізніше, у маршрутці, ми знову почули нарикати, та Андрійко підбадьорив:

— Не хвілюйтесь — я з вами, тому все буде добре.

* * *
Читаю в газеті статтю «Від чого залежить щастя?». Питаю Павла:
— І від чого залежить щастя?
— Від краси.
— А краса від чого?
— Від радості!

* * *
Сильна ожеледь. Я наздоганяю Олю і питаю:
— Не боїшся впасті?
— Чого мені боятися? Мене Господь на руках несе!

* * *
Одного разу Руслан побачив у храмі ікону Богородиці з Дитям. Пречиста Діва тримала Ісуса, неначе по-даючи Його людям.

— Хто це? — запитав він.
— Це Марія з маленьким Ісусом на руках.

Руслан довго дивився на образ, про щось розмірковував і врешті сказав:

— Вона дає Його мені.

* * *
У майстерні Ляршу-Ковчегу говорили про Бога. На запитання «Ким є для тебе Бог?», Василь відповів:

— Я ніколи не бачив Бога, але ду-

маю, що Він не має якоїсь національності. Я не вмію молитися, але приходжу до храму, щоб поговорити з Ним. Я знаю, що Він слухає мене — і мені стає добре. А ще я приходжу до храму, щоб побути біля своїх друзів. Адже стояти поруч з ними — це велика справа.

* * *

Вітя занедужав і потрапив до лікарні. Дві приятельки зі спільноти «Віра і Світло» прийшли його провідати. Хоч того дня він почувався не надто добре, та однак жартував і радів зустрічі.

Прошаючись, він підійшов до приятельок і сказав спочатку до однієї:

— Ти — Віра!
Й до іншої:
— А ти — Світло!

* * *

Одного разу на зустрічі спільноти Надійка сказала мені:

— Ти знаєш, я себе тут чую як риба у воді, а в інших місцях чуюся як риба викинута на берег.

* * *

Молитва.

Розважаємо над уривком з Євангелії.

— Які чуда бачимо?
— Сніг падає.
— Добре, а ще які?
— Мокрий сніг падає...

* * *

Ситуація в майстерні.
Асистентка, якій не вдається яксь справа:

— Я зараз розсерджуся.
Роман:
— Марічко, любов не видумує зла!

о. Василь ПИШНИЙ

БОГ ТАМ, ДЕ СВОБОДА...

С є́ єа́є її юа́їа «І ѡа́є»

і ја́ю», Єоа́а іа́ю, 2013

А я не знат, що хліб можна їсти кожен день. Чогось його у нас давно не було — і я зовсім забув про нього. Сядемо обідати навколо великої миски і съорбаем юшку (бабуся десь на смітнику нашли старе пушиння з картоплі і зварили) кожний з свого краю дерев'яною ложкою — і нічого більше не треба — так на душі хорошо, таке щасливе дитинство...

І раптом якось надвечір всі чогось розхвилювались, ніби ось-ось трапиться щось важливе. Чую, кажуть: тато хліб печуть!

І ось, діждалися, і всі побігли до кабіці, до тата. І за ними. А назустріч йде тато з якоюсь незображенnoю і на-віki незабутньою доброю посмішкою: «Вася, ось понюхай і поцілуй, це — хліб». На татових руках на білому рушничку лежала невеличка темно-коричнева кругла хлібина — і так пахла, так пахла! Я її цілу, цілу, а тато плачу: «Слава Господу! Сьогодні покуштуємо хліба».

* * *

Низенька хата у наших сусідів була крита соломою так, що стріха ледь не доставала до, як ні в кого, широкої призби і маленькі вікна виглядали з під стріхи, як очі з-під густих бровей.

І чого мене так тягло до сусідів? Мабуть, було щось у них незвичайнé, особливe. І сіни якісні не такі, просторіші, в землю заглиблені, і поріг з дубової колоди, і двері з двох половин — верхньої і нижньої, і піч, на якій стирчали велики гребени для вовни, і прохолодна долівка, і низенький стіл, збитий з круглих жердин, в кутку, під іконою, і щедещо. Ніби все таке саме, як у нас — та не таке. Дух якісь інший — таємничий, затишний, добрий-пребордий.

Траплялось, підуть батьки на роботу, а я лишаюсь дома на самоті — і ото, бувало, так і потягне до сусідів.

О, Вася пришов, — тільки й скаже тітка Ганна, — годний, мабуть. Ось я тебе погодую. — Вона напивала в глиняну миску затирки і ставила її на стіл.

— Сідай, Васю, попоїж.

Я сідаю за стіл, беру в руки дерев'яну ложку і застигаю: боюсь подивитися вгору, в святий куток, де стоїть обгоріла по краяхіона. — Невже знову засвітиться? Съорбнувші ложку затирки, я тихо піднімаю очі. І завмираю, забувши, де я і що я. Бо знову, як і вчора і позавчора, від ікони лилось якесь світле, лагідне сяйво і обіймало мене — і міні було так добре, так ніжно, так солодко...

— Вже наївся? — заходила тітка Ганна в хату, — щось мало ти поїв.

— Наївся, наївся вже, дякую, — спішив запевнить я добру тіточку, а вона здивовано дивилася на мене.

— Чогось ти такий блідий, чого це?

— Та ні, ні. Все добре, дякую, — вилазив я з-за стола, бо так не хотілось балашкою розхлюптали ти солодке сяйво, яким переповнилась моя душа...

Вдома брав бричонку і йшов якомога далі в посадку, де не було нікого, і наодинці, в повній тиші збирав траву для нашої корови. І світ навколо мене сяяв тією ж дивною невимовною насолодою, що й від ікони...

Давно вже немає тієї хати і кудись поділася та хона, і, хоч і сумно мені, але ж я втішаюсь думкою, що, мабуть, десь ще якомусь хлопчику засяє вона, щоб і його життя стало таким же солодким, як у мене.

(1947 рік)

* * *

1972 року на Ярославщині було надзвичайно жарке літо. Стояла нестерпна спека, а в небі — ні хмаринки. Листя на деревах від жарі згорнулось, земля висохла й потріскалась. Неврожай. Висмикнеш стебельце картоплі, а там лише слабенькі корінці — і більш нічого. Що діяти, як жити? А тут ще торфовища загорілись. Не продихнути. І ніде не сковається. Налетіли хмари дрібної мошаки, у всі щілинини поліпли якісні жучки — нема спасу! Марія Василівна, вівтарниця катедрального собору, напоумлювала кожного зустрічного: «Ото не вірили, що земля може горіти, як в Писанні про це сказано, а тепер самі побачили — ще й як горити! Давно треба було молебень, щоб Бог дав дощу, послужити. Більше нема на кого надіятися».

Послужити... І раді б... Тільки в ті часи треба було випрошувати в облівіоніком дозвіл на такий молебень в уповноваженого в справах релігії. А той був — ой який жорсткий противник Бога — навіть митрополит його побоювався. І лише тоді, коли все місто огорнув ідкій, задушливий дим, так що на відстані простягнутої руки нічого не видно, нарешті митрополит отримав дозвіл послужити молебень за послання дощу, однак з умовою — без розголосу і в зчиненому від людей храмі. Ну що ж — хоча б так — і то слава Богу! Бо вже далі нікуди — жити ніяк, страшно.

І ось ми, митрополит Іоан (Вендланд), отець Борис (Старк), отець Ігор (Мальцев), отець Дмитрій, я і вівтарниця зачинилися в соборі і почали молитися. Через Царські Врати митрополит в супроводі співслужителів вийшов на середину храму на катедру. Мені, наймолодшому з усіх, належало винести з вівтаря Євангелію. Я, як годиться, поклонився Владиці і пішов у вівтар, та так і завмер злякано з простягнутими до Євангелії руками від несподіваного страшного гуркоту — оглушливий грім струснув собор так, що навіть земля під ногами задригалася. Отяминвшись від страху, я третм'ячими руками взяв Євангелію і поніс до митрополита. «Від Матвія Святої Євангелії читання... Будьмо уважні...»

І при перших же євангельських сло-вах всі завмерли чи то від здивування, чи від радості. Рівний, потужний шум зливи ринув на жерстяну покрівлю собору, заглушаючи сильний голос митрополита «... і просили показати

їм знамення з небес. Амінь». Митрополит поцілував і закрив Євангелію, віддаючи її мені. І як тільки я знозву поклав Євангелію на престол, шум дощу припинився.

Зворушені зрадлі батюшки виходили із зачиненого собору на світ Божий. Довкола собору світились на

дофільні молочна бурда і суп із консервів — «кілька в томатному соусі»...

А я потім довго розмірковував, як багато в нашому житті залежить від того, як ми перед Богом, кожен із нас — від самих верхів і до самих низів. Заборона на Бога вилилася в нелюдську тиранію. Не було



Малюнок Володимира Єрмакова

сонці калюжі. Який хороший дощ! Слава Богу, місто врятоване!

Від собору до трамвайної зупинки було метрів п'ятдесят. Вийшовши на зупинку, я так і прикипів до землі від збентеження. Що ж це таке? Сухо, жарко, пилюка. І збагнув: злива пройшла тільки над зачиненим храмом під час читання Євангелії, за чітким розпорядженням уповноваженого Без розголо-су. Щоб народ нічого не знат. Ось так заборонили Богові власті імущі дати дощ місту і народові.

Осінь і зиму того року ми жили «по карточках», перебиваючись сяк-так з одного на друге. Правда, на свята іноді будла ліверна ковбаса з розмеленими кісточками і пельмені з м'ясом нутрії, аци-

свободи — не було й життя. Не було свободи — не було й правди. Не було свободи — не було й радості. Не було свободи — і дощу не було. Тому що Бог є там, де є свобода — і життя там, і правда там, і дощ там, і радість там. Заборона на свободу — це заборона на Бога. Найбільше нещастя для народу — це відсутність свободи. І найстрашніше лихо для народу — це диктатор і його прислужники.

* * *

Свята правда: скільки народу, стільки й благодаті! Дай Боже, щоб всі добрими стали.

Підкresлення редакції

«У почині було слово»

Чужий Чоловік з Дороги

Оксана ЗЕЛЕНЧУК-РИБАРУК,
с. Криворівня

 Як би то так подивитись на цю дорогу,
щоб зустріти Тебе?
 Як би то так зустріти Тебе,
щоби більше ніколи отак не дивитись
на цю дорогу?

Розмова належить людині
аж так,
що й Бог про неї просить.
Це Він заповів молитву
Своїм синам.

«Говори з близкім так, як ти
з собою говориш...» —
Може,
якби ми говорили з близкім
так, як ми говоримо з собою, —
полюбити іншого
було бы легше нам?

«Те, що Іван говорить про Павла, —
свідчить не про Павла,
а про Івана...»

Коли наш біль набирає
гримас нарікання,
до кого підімо
покликатися на Любов?

Круглої

Мені могло бракувати тиши.
Досить було — в ліс,
Чи — до ріки...

Могло бракувати тепла.
Але — піч моя вірна,
І — дров наручник.

Мені було банно за емерлими.
Бракувало присутності
Бабчиних рук пестечів...

Довірочних наших бесід з Параскою...
Але — молитва,
Яко жити вчили мене обі.

Тепер
що діяти з цим почуттям,
що сковалося за бажанням
«досить бачити...»?

І
не легко собі признатися,
що тобі бракує її —
Іншої Людини,
Чужого Чоловіка з Дороги.

 Цей звинувачуваний нами світ,
дивися, —
став неспівзнаним!

Обіклався думками,
як боднар коновками.

То правдиві терпкі,
на голосі й на плечі
почувань,
що неволили нас.

Свіні промінь з останньої брами.
Незаслужений і присвоєний...

Ним по Чорній Ріці —
у верхи.
А по Білій — вдолину
йтимем.
«Кілько того сейма!...»

Золотим облітає те,
що нічорило нас зеленим.

Цей звинувачуваний нами світ
Ним благословенний.

«Далі — гуцули!»
(Василь Герасим'юк)

Будем співати цей сніг,
що зробив галасливими стріхи.
Розмови, як стрюби,
занедбані верхами хати,
... аж дітським гренули сміхом...



Вас викликаючи
з барви зеленої відійшло літа,
повлю себе на слові,
що говорю на «Ти» із Чужим Чоловіком.

Мандрівче
з неметушливим поглядом,
що не чужинцем, а гостем
переступив поріг
і за брамою Обжитих Потемків
з відкритим обличчям постав —

«так довго йшов, аж зайшов так далеко...».

(«Нехай приде лицарство Твоє... нехай
буде воля Твоя...»).

«Скарбє Добра і Життя Подателю,
прийди, веселися — гріхи наши!») —

Так молиться одна нестаренька знедолена
жінка в криворівненській церкві.
Вона стоїть у мене за плечима.
Мені, прости Господи, чути, про що Тебе
люди просять...

Але — це мое місце.
В селі кожен знає своє місце
в церкві.
Там ми обидві перед Тобою —

... діві долоні... діві яблоні...

Перебираючи Твої дари,
перебираю слово за словом розмови,
в темній ночі промовлене,
в перечулене вухо трави,
що, як Мати, —
для нас, біля нас і над нами...

Ледом до леду ватру кресатимем,
щоб обігріти Народжене.
... Грудьми і купелем — так жінки
зустрічають Нове,
якому імени ще немає,
але,
ось — між Тобою і мною, — Є.
І — буде.

(Гуцули часто послуговуються словом «буде» у
значенні «досить»...
Копи хтось напиває повну Чашу, інший, забираючи,
каже: «Буде-буде!»).

Сни

Ми однакові бачили сни
І з півслова себе розуміли.
Так подовгу відвірюючись в Іншого,
Аж для себе зчужили...

Постали, віднайдені, в серці і в серці навзасім
Позбулись себе.
Нарешті себе не шукаєм.
Кожен подоланий
Сном, у якому життя повніше.

Вкотре, Боже, шукаю йому ім'я —
І щоразу знаходжу ніжніше.

«Оцейні» гуцули —
тутубутні і — скрізь,
над тобою і поруч.

«Оцейні» гуцули...
і оцейній гуцульський світ,
що, одягнутий в нього, як в обруч,
пробігаєш...
роб! гаєш... у ньому життя...

І тісніше усе, і немов — веселіш,
але чуєш зухвале в собі:

— Дековать!
«... Ти Микола і я — Микола...»
І єже так розуміш Його благодать —
аби виреватись з кола.

Подостатком і звуків, і барв,
і сопуху людського,
і — усього.

Закрите життя у шаленстві
вигулює
щє раз і — раз! — що нема
понад нього.

Але знаю, Господи меж,
Твої руки перелаз...
Щастя відсутності в іншому
і Дорогу Чужого.

«Оцейній» Чужий
і «оцейній» Чужого світ
де не косять траву на спохилій
царинці...

Відкриває вікно пелюсткове
нев'янучий квіт,
і «бездіння безоднію ключе»,
там, де мав би в'язатись плід...
там...
як зліпля зцілюще на себе,
у самій серединці —
обличчя

Іншого.

* * *

Хто виводить нас з затишку,
Мій Володарю Тихого Бмовку?
Хто виводить нас...
утакоїти буйну головку?
але — ні.

... На шляху мого думання?
Ті домарення золоті,
що на них залишаючи голос свій —
простосердо
я читала вірші.

Там, за срібним заборолом мови,
нам лишилась правда, як вонон.
Нам, як паюші, вдаряють Рідині Звуки...
Чуються наказування віщи.

І обійм шукають душі-руки.
...І той, кого ми чекаємо зустріти
в дружньому Потиску...

(Ти — Той, Кого Ми Чекаємо Зустріти
В Дружньому Потиску?) —

Риба Рук, Простягнених Назустріч,
Наш Друже-Боже,

не квапся від нас іму.
Ні ще!..

Засідься так довго, аж доки хочеш.
Все будь з нами.

... На шляху мого думання... —

На тій стежечі поперечній, що запала
снігами.

* * *

Олександру Даниловичу Чайці

... Але тих Сонць в собі не занехаємо.
Горітиме вонон на Ясних Кичерах...
На Магурі. Кругом — Дощи-товориши!
Але ми Мрію не називемо Маришем.
Ми радіє... — на ім'я її покличемо.

«Коли ми дорахуємо до себе»,
І вже не дорахуємося себе.
І те, що нам здається, в нас важке:
Ходи... намисто... думання і голос,
Що теплом підпліває і — зраджує.
Рима?
Все на ранок надихати прийдеться знову
присутністю...

Ненастнана жага. Невситима.
Щоб людиною бути з людьми...
... Так, лиш роблячи помилку,
Збагнеш, про що тобі врешті йшлося...!

Те останнє, що нам лишилося, —
«ще баґато бути людьми...»
Те, найперше, що нам насниться
за зачиненими дверми?

До реєстрів внесені Гербарію,
Маритимем гіллям! Сонцем! Вітром!

Людьми на лавці...
Птаством! Білим сівтом!

Залишивось листами,
Коли листям... уже не зможем бути.

Коли вже листям будемо не ми...

* * *

Доброго дня,
Сонце Моеї Гори!
Ось Ти естаєш —
і пелени тіней, розповіті,
вивільнюють народжену ясність.

З чолом непохумрим
блізь виводиш день
на шляхи проминання.

Чую, як погляд нестримний
твочеться в наближений обрій.

За дерева, за гори, за... хмари! —
нутряне непоборне бажання.

Але тут,
над малими квітками,
котрі перший холод вмирання зустріли,
клякнєв під надихом іншого світу,
що — близько:
новий, гострострілій... для нас.

Далі —
в глибокім колодязі
воду студену і тиху
отираєш
ще раз.

Знає
Сонце Моеї Гори
квіти з-під вікон
і
вікна воді із землі,
безборонно відкриті...
Це Тебе окспликають з Гори:
— Отвори! —
Отвіраєш...

Ім'я своє,
голосом друга промовлене,
чуєш... Всміхаєшся.

Лист облітає без вітру.
Летить і летить.
Тихо і світло.

Ще один голос.
Ще одну осінь.
Ще мить...
На! Маєш.

* * *

Свіжий сніг за плаї ловиться,
де гасає роверами
Вітер Літа і Вітер Осені.
По розгрузлій дорозі
штовхаче хлопець...
пояні колеса глини...
Щастливий!
Продовжує своє, —
а вже весь світ
каже про те,
що треба відмовитись.
Бо
дорога стала м'яка,
і на ґруні зносить голову
Інший Вітер.
Але
що цей раз — попробую..
Штани балонові у глині,
і чоботи, обліплени глиною,
ідуть назад,
шапка добре натягнута на вуха.

Уверх по дорозі
перед собою
штовхаче свою чудернацьку машину.
Сміється!
Слухай,
дорога душа людська,
яка Ти вразлива
в своїй упертості!..
Уже бачу, як... відтак
прийдеться виколупувати
ту глину з коліс,
втирати чоботи

Оксана Зеленчук-Рибарук закінчила
Львівський університет імені І.Франка, фа-
культет журналістики. Працює вчителем ук-
раїнознавства в Криворівнянській школі. У 2003
році стала науковим працівником музею М.Груш-
евського, який відкрився в селі Криворівні на
присілку Грушівка. Авторка двох поетичних
збірок «Вірші для Ангела» (2000) та «Очікуван-
ня» (2005), антології «Червоне і чорне» в газеті
«Верховинські віті».

Пропонуємо читачам добірку поезій з нової
збірки «Чужий Чоловік з Дороги» (Івано-
Франківськ, Місто НВ, 2013).

Поезії Оксани Зеленчук-Рибарук настільки
глибоко природні в своїй з'яві, що їх сприймаєш
немов дерево чи квіти або інші таємничі істоти
життя, якому поетка — «на шляху свого думан-
ня» — знаходить імена «щораз ніжніші».

Це та зустріч з реальністю, коли «за срібним
заборолом мови» — «правда, як вонон», «як
паюші, вдаряють Рідині Звуки» і «чується на-
казування віщи». Й душа Іншого відкриває —
«отвірає» тобі невимовний, не знайді досі
простір довіри: «так як ми говоримо з собою...»
Як хочемо говорити з Богом, який теж просить
і жде нашої розмови.

Р. Л.

общасами в скупий
моріжок царинки...

І —
чекати, аж доки дорога не стане суха.
Доки вона не впокориться.
Бо Ти, синку, —
ні к о л и.

* * *

Це тому, що трава виростає і хилиться —
в горах веселість бує лиши весною.
А літо приходить...
Високою в серці правою... приходить літо.

Не дивуся, що никне Твоя голова,
буйна і молоденька. —
Це висока трава виростає у серці,
схильяє до себе подумане Твоє...

* * *

Надії Олександровіні Серебровській

«...Але немає іншого шляху».
Нé закривається руками,
серце мое живе!..

З досвідом віри і страху
хтось-що-як-ти
поруч ітиме і разом.
І не обміне.

Нас не обмінуть
легкість і вітру тепло,
доторку рідного
передхрещальні обіими.

Тільки — не бійося, маючи страх!
Тільки — вірмо.
Перетриваймо захмарені дні,
бурі з обломленім гіллям...

І на порозі, де хатне тепло
зустрічається з свіжістю ранків,
враз пригадається:
«Обдари, Господи, миром... усіх,
хто евірівсь Тобі!».

Бо немає іншого шляху.
Не обрані, але обранені... пишуть вірші.
Обранені ті вірші прочитають.
«Хто ранить, Той і зцілює...» —
(Хто — Той?).

Правильніше думати, може,
що ми не «для» Любови, а «в» Любові
зростаємо?
Посеред Луки Божої
разом з іншими квітнемо
і — відквітаемо...
В Небо — без смерти.

Мирослав МАРИНОВИЧ

АЛЬТЕРНАТИВІ ЕВРОМАЙДАНУ

Свого часу Едмунд Берк мудро зауважив: «Єдине, що потрібне для тріумфу зла, це щоб добри люди були бездіяльні». Отже, нам слід чинити від супротивного: діяти.

Нашим гаслом має бути: «Жити за європейськими цінностями — вже сьогодні!». Свого час дисиденти, за словами Андрія Амальріка, — це були «люди, які в невільний державі почали поводити себе так, наче вони — вільні». У такий спосіб вони привносили в суспільство нові правила гри.

Сьогодні нам потрібен та-кий самий ефект: «Живи в державі Януковича так, ніби ти вже в Європі!». Досі це було неможливо, бо не було критичної маси людей, які готові були почати цей рух. Сьогодні вона є. Це — молодь, яка стала першим поколінням, що не є поколінням homo sovieticus. Це — самоорганізовані «кістки» Евромайдану, якій пізнав силу солідарності й особливий смак свідомої жертви.

Якщо ж Евромайдан у Київі дастіть плід у вигляді започаткування структурованого морально-суспільного руху (про що вже говорять там віддавна), то йому не страшно буде згорнути свої намети, бо він житиме у розгалужених мережах якісно іншого ціннісного «Майдану-в-людських-Душах». Сказано ж бо: «Пшеничне зерно, коли не впаде, на землю і не завмре, залишиться саме-одне; коли ж завмре, то рясний плід принесе» (Йо 12:24).

Отож, «коли гора не йде до Магомета — Магомет іде до гори». Евромайдан має запліднити всю Україну, стаючи «зерновим банком» нового врожаю. Або, якщо хочете, кокна «бджола», що побувала на квітці Евромайдану, має донести здобутий там «пилок» до свого місцевого «вулика». Тому й гасло наше може бути відповідне: «Пилок Евромайдану — у кожен регіональний вулик!».

Усі, хто пройшов через кіївський Майдан Незалежності, мають скласти Братство Евромайдану — розгалужену мережу носіїв нових цінностей, які готові будуть близькавично прийти одне одному на поміч і творити уміту епіцентрі гуртування відродженого народу.

Нам потрібен рух громадянської — але передусім **духової** — непокори. Це означає утвердження громадянської і духовної альтернативи всьому, що руйнуеть нашу країну:

- нас схиляють до силового протистояння — ми обстоюватимемо принцип мирного спротиву;
- нас схиляють зраджувати правду — ми будемо ти вірними;
- нас змушують продаватися — ми станемо непідкупними;
- нас привчають брехати та халтути — ми будемо відповідальними;
- нас штовхають до ворожнечі — ми шукатимемо порозуміння;

— нас переконують, що жити чесно означає приректи себе на програш, — ми ж будемо певні, що від цинічної аморальності проиграють, навпаки, бесчесні.

Утім, якщо когось разить негативність слова «непокори», скажу інакше: нам потрібен масовий Рух громадянського і духовного оновлення — Рух українського адкорнаменту.

Студентство, яке так яскраво розгорнуло цей рух на початку Евромайдану, має стати його креативним осердям. Бо тут у слові «креативність» закладено і молодечий оптимізм, і веселу іронію, і нестандартність підходів до стандартів завдання. Без такої креативності ми знову як ті коні в млині, підемо по звичному нудному і прогащному колу.

Натомість польові командири Евромайдану мають створити становий хребет того Руху, чи Братства. У своїх стонках вони мають найголовніше, чого бракує українському суспільству: **взаємну довіру й готовість солідарно стати на захист добра**. Це — той алмаз, що його спроможні породити тільки надвисокі температури людської жертви.

Ці дві групи мають співпрацювати — в жодному разі не граться у любу українському серцю отаманщину. Щоб не збочити в цьому напрямку, хай обидві відчувають на своєму плечі «дивну руку Господню», про присутність якого вони



Добротвора. Картина Валентина Задорожного

мають повсякчас пам'ятати.

Це відчуття зробить їх побратимами утворенні нової України — отого Великого вуличного університету, в якому суспільство вивчатиме нові правила гри. Це буде важлива Школо суспільної етики та громадянського активізму — навіть якщо вона, не дай Боже, вестиметься в умовах репресій.

Поряд з усім маразматичним, що все ще буде чіплятися за владу, буде створено територію — невидиму географічно, але відчутну політично та духовно, — на якій не діятимуть старі правила, а діятимуть нові. Новизна цих правил буде увиразнена в чіткій концепції того, яку саме державу ми хочемо будувати й на які

закони вона має опиратися.

Лише тоді можна буде братися за те, з чого ми дещо нереалістично хочемо починати сьогодні: за повну заміну керівництва шляхом виборів на демократичні основи. Позитивний результат таких виборів може забезпечити лише зрілий і відповідальний виборець.

Так уdragистій клітковині лялечки почергово формуються нове тіло, що невдовзі вилітає з ней барвистим метеликом.

Перезавантаження країни, як і архімедівське завдання «перевернути світ», мусить мати точку опори. Щоб змінилася Україна — мусять спершу змінитися українець та украйнка!

Звернення українських дисидентів, колишніх в'язнів сумління до Amnesty International та інших правозахисних організацій світу

Сьогодні в Україні похорон Святого Ніояна, загиблого на Майдані від кулі снайпера. На фотографії 20-річний юнак стоїть на барикаді з транспарантом: «Голосом народу говорити Бога».

Сьогодні ж похорон Юрія Вербицького. Важкоронено-го, його викрали з лікарні, вивезли до лісу, закатували і покинули в сніг. Таких викрадених прихильників ненасильного опору багато.

Хто стояв за снайпером?

Хто викрадав пораненого чоловіка, політично навіть не зааніжованого?

Років 40 тому ми, в'язні сумління, зверталися до Amnesty International і шукали інших Інститутів Справедливості.

Сьогодні ми всі вийшли на Майдан, дехто з дітьми і внука-

ми. І знову з гаслом: «Воля, справедливість, закон!». І з апеляцією до Заходу, який втілює ці принципи і повинен їх захищати скрізь.

Раніше наш противник у Кремлі розмахував бомбою і закликає до миру. Він заарештовував нас за вільне слово і судив як особливо небезпечних державних злочинців.

Імперія лжі упала, але її слуги вціліли. Посткомуністи — то здеградовані комуністи у спілці з криміналом.

У них ті самі методи насильства. Але кримінал допускає суд в нічному лісі, вирок — через снайпера, і помилування викрадених через Президента.

Саме маскування криміналу під національну державу і під де-

мократію — то одна з найпідступніших масок злочинного світу. І то хвороба, небезпечна для всього світу. Вона пускає метастази. Найважливіше — поставити діягноз і негайно рішуче лікувати. В нинішньому світі уже нема кордонів, які відмежовують. Відповідальність кожного з нас за долю світу зростає.

Знайте, що Український Майдан — то передній край боротьби за волю народу, і за порятунок людини від слабодухого компромісу з силами зла.

Підписи (у дужках — термін позбавлення волі):

Зиновій Антонюк (1972-1981, 1982-1983)

Ольга Гейко (1980-1986)
Семен Глузман (1972-1985)

Йосип Зісельсь (1978-1981, 1984-1987)

Ігор Калинець (1972-1981)
Левко Лук'яненко (1961-1976, 1977-1988)

Мирослав Маринович (1977-1987)

Володимир Мармус (1973-1984)

Кузьма Матвіюк (1972-1976)

Василь Овсієнко (1973-1977, 1979-1988)

Зорян Попадюк (1973-1987)
Раїса Руденко (1981-1987)

Євген Сверстюк (1972-1983)

Мирослав Симчич (1948-1963, 1968-1985)

Олесь Шевченко (1980-1987)

Юрій Шухевич (1948-1968, 1972-1988)

Ёàâðåàðè і ðåì îí . Âàñèёў Ñðóñà 2014

В цьому році премія — зіркам Евромайдану.

На Майдані ціле сузір'я талановитої, офірної молоді, гідної імені Стуса. Природно, що у велеплюдному Майдані виділяються не письменники чи художники, а переважно співаки. Водночас то люди великої самопосвяти і громадської мужності.

Першою і незамінною зіркою Майдану вважається Руслана Лижичко — душа Майдану, за твердженням багатьох. Гімн України став звучати по-іншому тому, що його виконували з глибини серця і часто зі сльозами радості. Для багатьох тисяч людей Гімн тепер звучить урочистим голосом Руслани. Про місце співачки в українській культурі вперше заговорили ще у 2004 році після її перемоги на Евробаченні.

Про місце Святослава Вакарчука в українському культурному просторі і про його ролю в творенні духовної єдності України написано багато. Але головне, що всі знають «Океан Ельзи» без пояснень. Ті слова викликають радісну по-

смішку, яка єднає схід і захід, Україну з іншими країнами. У своєму виступі Святослав Вакарчук сказав, що премія ім. Василя Стуса — то одна з небагатьох нагород в його житті, отримання якої вважається великою честю.

Лідер гурту «Тартак», відомий

багатьом з численних публікацій в газетах, зокрема про його ролю в організації Майдану (дехто оголосував його кандидатуру на Президента). Хоч сам він на урочистій церемонії зізнався, що спершу подумав, може його з кимось перепутали. Тим часом, це якраз він

— Олександр Положинський — зупинив вночі екскаватор, який звідкись взявся й посунув на учасників Майдану, — тих провокаторів, що розпочали сутичку, — і не допустив кровопролиття.

А його концепція Майдану — висловлена по телебаченню, ґрунтуючись не так на протистоянні, як на ідеї вільного розвитку країни.

Ту ж ідею — як дух Майдану — репрезентують і Руслана Лижичко, і Святослав Вакарчук.

Дух творчості, волі, справедливості, прагнення досконалості відпромінюють вже самі їхні біографії. Це біографії Нової Української Людини, свідомість якої вже бачить нові духовні обрії світу і високу місію України.

Критерії визначення лавреатів премії ім. Василя Стуса вимагають, щоб їхні імена були присутні в сучасному українському культурному просторі і в них самих має бути культура і дух Василя Стуса. І цього року мæмо той випадок, коли цю премію можна було б вручити напевне сотням людей на Майдані. Але за традицією вибрали трьох.



Руслана Лижичко (24 травня 1973 р., Львів). Автор і виконавець пісень, продюсер, громадська діячка.

1995 р. закінчила Львівську консерваторію як диригент і піаніст.

Переможець конкурсу пісні «Евробачення» в 2004 р. в Стамбулі за пісню «Дікі танці». Її ім'я є на поштовій марці, випущений до конкурсу «Евробачення» в 2005 р. У 1997 р. розпочала працю над проектом «Різдво з Русланою» — першою різдвяною телепрограмою зі Львова. 1998 р. вийшов дебютний альбом «Дзвінкий вітер». Пісня «Світанок» отримала приз «Золота жар-птиця». 2003 р. випустила альбом «Дікі танці», що перший став 5 разів платиновим в Україні, англійська версія з'явилась у багатьох країнах. 2008 р. з'явився альбом «Аманзона». Брала участь упередвіборній кампанії Віктора Ющенка. Співала на Майдані в час Помаранчової революції. 2006 р. обрана до Верховної Ради України від партії «Наша Україна», однак невдовзі відмовилася від мандату. В травні 2011 р. взяла участь в музичному шоу-проекті «Голос країни» телеканалу «1+1».

Нині Руслана виборює лад України разом з народом на Евромайдані у Київі. 1 лютого 2014 р. взяла участь в зустрічі Держсенатора США Дж. Керрі з лідерами української опозиції.

Під час вручення премії надхненно чарівно звучали Гімн України і різдвяна колядка «Нова радість стала». Співачка випромінювала волю до дій. А в одній з телепередач, де йшлося про Майдан, вона сказала «Правда за нами, і тому рано чи пізно ми переможемо».

Олександр

Положинський

, або

просто Сашко, народився 28 травня 1972 року в Луцьку. Свою співочу кар'єру, за власними словами, розпочав ще коли виступав на святкових ранках. Освіта — економічний факультет Луцького державного технічного університету (спеціальність — економіка підприємства) та військовий інтернат у Львові.

У 1996 році на очі Сашкові потрапило оголошення про фестиваль «Червона Рута». Для цього потрібно було: гурт, три пісні і заявка. Гурту ще не було, однак швидко придумалася назва і було аж 4 пісні. Згодом знайшлися й інші учасники новоствореного гурту «Тартак». Сашко став його лідером, пишучи більшість пісень і всіляко намагаючись «просунути» гурт у нетрі українського шоу-бізнесу.

За сумісництвом працює ведучим на телебаченні, радіо. Саме Сашко вів передачу «Свіжа кров» на телеканалі M1, яка займалася пошуком і розкру-

чуванням молодих талановитих гуртів. Був організатором акції «Не будь байдужим».

Окрім того, Положинський відомий своєю послідовною патріотичною громадською позицією. Зокрема, трек «Я не хочу» з альбому «Музичний лист щастя» став неофіційним гімном Помаранчової революції, а написана у співавторстві з Андрієм Підлужним пісня «Не какуhi нікому» є однією з небагатьох сучасних композицій, присвячених українським повстанцям. У своєму прагненні донести до молоді український фолклор, в 2006 році Положинський співпрацював з народним колективом «Гуляйгород», результатом чого стало створення однойменного альбому, в якому українська народна творчість набула сучасногозвучання. Одним з останніх проектів Сашка є запис разом з Орестом Крисою та Едуардом Приступою альбому «ПоНедіЛОК», в якому музичний супровід здобули уривки з відомих творів українських класиків.

Святослав

Вакарчук

(14 травня 1975,

Мукачеве, Закарпатська область) — музикант, вокаліст, лідер рок-гурту «Океан Ельзи», композитор, громадський діяч. Заслужений артист України, народний депутат України 6-го скликання (від 2007 до 2008). Кандидат фізико-математичних наук (2009). Народився у сім'ї львівського професора фізики Івана Вакарчука. Закінчив Львівську лінгвістичну гімназію з поглибленим вивченням англійської мови. Два роки займався у музичній школі за класом скрипки, паралельно навчаючись грі на барабанах.

У 1990 році, після падіння «запізної завіси» Святослав здійснив поїздку до Канади (за міжнародним обміном учні зі США і Канади певний час проживали в Україні, а українські їхали туди), звідки привіз велику колекцію касет і записів рок-музики.

1991–1996 — навчався на фізично-математичному факультеті Львівського університету (спеціалізація — теоретична фізика). Друга вища освіта — економіст-міжнародник.

Гурт «Океан Ельзи» було створено 1994 року. Він вдало виступав на кількох фестивалях, у Київі записали дебютну платівку («Там, де нас нема», 1998). Після відходу учасників гурту, які грали разом ще з середини 1990-х, Святослав пішов пісні «Дякую». Альбом «Гlorія» (2005) було записано вже з новим складом «Океану Ельзи».

2008 року на Національному академічному драматичному театрі ім. Івана Франка відбувся концерт-презентація нового музичного проекту Святослава Вакарчука «Вночі». Представлено 11 композицій, які увійшли до однойменного альбому, переважно джазових пісень.

Один з альбомів «Океану Ельзи» має називу «Суперсиметрія», а одна з

пісень альбому — «Susy», що є абревіатурою від supersymmetry (назва пов'язана з темою кандидатської дисертації Святослава Вакарчука з теоретичної фізики).

Наприкінці 2011 року презентував новий музичний проект «Брюссель», в якому представив пісні, що не вплинулись в концепцію гурту «Океан Ельзи». Як музикантів Святослав запрошив для роботи над цим альбомом Дмитра Шурова, Макса Малишева, Петра Чернявського та Сергія Бабкіна. Весною 2012 року відбувся тур проекту «Брюссель».

Святослав Вакарчук став активним учасником Помаранчової революції, виступав на концертах на підтримку Віктора Ющенка на Майдані Незалежності разом з Русланою, Олегом Скрипкою та іншими музикантами і співаками.

Після виходу «Глорії» у 2005 році, де почали з'являтися певні соціально-політичні мотиви та філософські запитання, Святослав Вакарчук стає послем добрій волі Програми Розвитку ООН для молоді в Україні. Проводить зустрічі із студентами по всій країні.

Всі кошти, отримані від продажу синглу «Веселі, брате, часи настали...» (2006), було призначено для дитячого будинку в місті Макіївка.

Після початку чергового етапу політичної кризи в Україні 11 вересня 2008 р. склав з себе повноваження депутата.

2007 року ініціював соціальний проект «Книга творить Людину», який мав привернути увагу суспільства до проблем кulturalного й інтелектуального становлення людини і країни. Заснував благодійний фонд «Люди Майдану». Ініціював і профінансував встановлення в центрі Львова пам'ятника композитору Володимирові Івашуку.

Пісня РУСЛANI
Nâiðàíîê

Ніч нас дивує зірками,
 Кожен шукає свою,
 Вічного щастя немає.
 Хтось заблукав, а хтось,
 Я так хочу, згадає про сонце,
 Майбутнє своє віднайде.

Приспів:
 Де він, мій день,
 Де мій світанок?
 Де сонце зійде —
 Ніч заховає у сні?
 День мій приде
 І розповість мені
 Відповідь де,
 на всі питання мої.

Буду вітати я трави,

Буду долати мости.
 В небі світанку всі барви
 Хтось не побачить, а хтось,
 Я так хочу, мене привітає,
 І сонцю назустріч піде.

Приспів.

Не пускай в серце, не пускай
 Сум ночей пустих,
 Все минає, що було.
 Зустрічай, сонце зустрічай.
 Світанок стирає вчорашне минуле.
 Ти не втрачай, віри не втрачай
 У ранкову мить,
 Щоб почати все знову.
 Пам'ятай, тільки пам'ятай,
 Де сонце встає, там майбутнє твоє.
 Знаю...

Приспів.

Слова і музика Святослава ВАКАРЧУКА

Âåñåëi, áðàðå, ÷àñè í àñðàëë

Веселі, брате, часи настали.
 Нове майбутнє дарує день!
 Чому ж на небі так мало сонця стало?
 Чому я далі пишу сумних пісень?
 Веселі, брате, часи настали.
 Ми наближаемось до мети!
 Чому ж тоді я шукаю іншу стежку?
 Чому я далі з ними не хочу йти?
 Веселі, брате, часи настали.
 На грудях світить нам слави знак!
 Нам очі ніжно закрили,
 губи медом змастили,
 Душу кинули просто так...
 Душа прокинулась, та й питас

Сама у себе — чому одна?
 Немає в кого спітати —
 золото замість тата,
 Замість мами — глуха стіна.
 І тихо, тихо наїкло стало...
 Кудись поділися голоси...
 Часи веселі настали,
 нас лишилось так мало.
 Ну іх, брате, такі часи!
 Та нам з тобою своє робити,
 Відкрити очі і далі йти!
 І зуби стиснувші,
 маму ніжно любити.
 Хто ж тоді, як не ми, брати??!

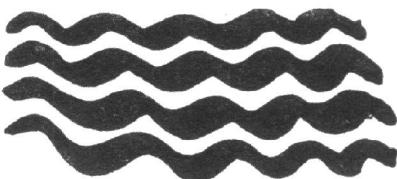
Олександр ПОЛОЖИНСЬКИЙ, спільно з Андрієм ПІДЛУЖНИМ,
 знаним за творчим іменем НІЧЛАВА. Пісня записана гуртом «Тартак»

Г å Èàæó÷è Г iêî î ó

Братам по зброй та Прийдешнім поколінням присвячується

Коли війна вривається у двері,
 Не захищає слова й печатки на папері.
 Потрібно йти, потрібно брати зброю
 І право на життя відстоюти в горнилі бою...
 Одна біда пішла на захід,
 інша прийшла зі сходу.
 І знову сльози, знову страх,
 знову страждання народу.
 Знову за спинами визволителів
 Прийшли нові карателі та мучителі...
 То що ж робити — сидіти склаши руки,
 Спокійно дивитися на авбівства та муки?
 Чи, взявшись благословення в рідній мамі,
 Почати боротьбу — з новими ворогами?
 Полпач за мною, мамо, коли я загину.
 За свою землю, за Україну.
 Полпач за мною, сестро, не кажучи ні кому,
 Що я вже ніколи не вернусь додому.
 Тече сльоза, прогортуючи зморшки.
 І мама молиться — «Хай поживе ще трошки»
 Вже так давно не бачить сина свого
 І ще хоч раз побачити його живого...
 Ти знаєш, мамо, я ще тримаюсь!
 Караюсь, мучусь, але не каюсь!
 Якщо не я — то хто? Зайве питання...
 Для нас це не проста війна —
 це визвольні змагання.
 Людей женуть на схід, немов худобу,
 Принижують, щоб знищити людську подобу...
 І захищатися у цих людей нема ніяких шансів,
 У них одна надія — на повстанців...

Поплач за мною, мамо, коли я загину.
 За свою землю, за Україну.
 Поплач за мною сестро, не кажучи ні кому,
 Що я вже ніколи не вернусь додому.
 Пройдуть роки, земля зазоїть рані,
 Залишатися в живих поодинокі ветерани...
 А скільки тих, що не прийшли додому,
 Лежать в своїй землі в могилах невідомих...
 Поволі наші сили тануть, і всі ми знаємо,
 Що в цій війні з чужими поки що програємо...
 Хай переможе наші порівняно малі,
 Та головне, що наш народ
 лішився на своїй землі.
 Ніхто не знає, хто я, ніхто не знає, де я...
 Тіла загинуті — житиме ідея...
 А наші душі тут — в рідних просторах —
 Волинських лісах, Карпатських горах...
 Поплач за мною мамо, коли я загину.
 За свою землю, за Україну
 Поплач за мною сестро, не кажучи ні кому,
 Що я вже ніколи не вернусь додому.



Борис ЄГІАЗАРЯН

Сергій був прекрасним

Півтора місяці тому мені розповіли, що на Майдані з боку Лядських воріт стоять на посту красень вірменин з вірменським прапором. Ми з ним познайомилися, обійнялися, і з тих пір він став моїм братком молодшим. Він став моїм хлопчиком. Я його як сина полюбив.

Він похвалився мені тим, як він читав українські вірші. Особливо чисто й красиво читав Шевченка. А найголовніше — ось чим він зі мною поділився: як щось сокровене він дістав з внутрішньої кишені куртки аркуш паперу великого формату. Це був *Отче Наш* вірменською мовою. Дуже красивими літерами. Він розповів мені, що хоче поставити це під прозору слюду, в рамку і повісити над постом, котрий він охороняє. Я думаю, ця молитва так і була у нього в кишені на грудях. Я думаю, йому ніколи було одягати її в раму.

Тижнів два чи три тому я переконав його повернутися додому, трохи відпочити. Я бачив, що він був зовсім виснажений. Сила і дух молодості в ньому палали, але гостре переживання несправедливості його мучило. Він обіцяв мені, що поїде перевочити. Останній тиждень я постійно думав, що треба Сергієві подзвонити. Його не було біля Лядських воріт. Я був певен, що він уже вдома. Так я йому і не подзвонив. І він мені. Час такий. Я відчуваю свою велику провину. Мені здається, якби я зінав, що він тут, на цій битві, я б його все ж якось захилив.

У першу ж зустріч з ним я зрозумів, що в ньому є ген древнього вірменіна. Це той ген, котрий давав своє життя за віру Христову, за народ, починаючи з IV століття. Це той вірменський ген, котрий ще з XI століття, живучи в Україні, ділив горе і радість з українським народом. А коли надходив час, разом стояли за Україну. Ми, вірмени України, знаємо, що наші пращури тут, в Україні, були людьми чести та гідності. У нас були гідні предки. Сергій був доситьним тих предків. Сергій був чистий серцем — «Чисті серцем Бога побачать».

Зранку нічого писати не міг. Не соромлюся сказати, що я плакав і ридав. Буду скучати за моїм хлопчиком. Ось і сина я втратив.

Леся СТЕПОВИЧКА

Той снайпер вцілів в кожного із нас.

«Візьму твій біль собі» в твій смертний час,

Вірменія говорить «Цає танем».

Так он як відгукується нам «Кавказ»

На барикадах рідного Майдану!

Серєю, спочивай, хай нам тепер болить,

«І мертвим, і живим, і нерожденним»,

Невідвортна смертоносна мить,

Коли за вою гинуть на Майдані.

Ми прочитали знак святих

Небес, і тужить за тобою Україна,

Й Вірменія оплакує тебе —

Бо ти обом ім був великим Сином.

«Псарі з псарями» і тепер «царять»,

Ведуть на манівці кривого танцю,

Та спалахнула слово Кобзаря,

В вустах пошерхлих юного повстанця.

Хоча б не потонуть нам цьогоріч

В річках казенно-праздного глею.

Мар'яна Савка, м. Львів

Мій Господи, Ти, наковтаєшсь прогірклого диму,
 В пітмі й у пожежі, та, зрозуміло, без каски,
 Стоїш за плечима в синів найдорожчих —

незримо —

Щоб руки простерти, якщо ім судилося впасті.

Ще рано гасити це попул'я, Господи, рано,

Згортає знамена у мороку зла позасвітнього,

Бо зрада — ти добре це знаєш, ще глибша за рану,

Бо смерть у прицілі найкраще відстежує світлих.

Ти просто там стій. І тримай на долоні Своїй

Запалене місто-свічу, серед снігу і диму,

Якщо Тебе хтось не впізнає, дай знак, що Ти свій,

Що завжди стояти меш поруч з синами Своїми.

Любов МІНЕНКО, лавреат премії ім. Василя Стуса,
член Національної спілки художників України,
доцент катедри образотворчого мистецтва
Канівського гуманітарного інституту
Уманського університету

Ёèñò ç Èàí åâà

Давній Канів. Дніпрові кручи. Черне-
ча гора — загадковий куточок України.

У нас, у Каневі, живуть традиції на-
ших предків, общинно-родинне буття
людина, що походить іще із трипільсь-
ких часів. Ніякі війни та лихоліття, пе-
ребіг історичних подій — не зтерли їх.
На жаль, не кожна школа і Церква ви-
користовує ці традиції. Не кожна пра-
цює на об'єднання людей.

В центрі Канева є невеликий храм
Української Автокефальної Православ-
ної Церкви, а при храмі існує світлиця.
Посередині розміщено круглий стіл, об-
ставлений зусімчі осліпничими.

Щонеділі, після вранцішньої служби,
парафіяни зираються в світлиці, де
серед столу стоїть великий самовар, а
по краях — чашки та тарілки. Хтось із
парафії виставляє на стіл макітру га-
рячих вареників, а хтось — картоплю і
огірочки, а ще хтось — різні домашні
приготування. Не виставляються тільки
алкогольні напої. І це теж традиція.
Чемні і гостинно запрошують і священика.
Починають читати молитву, а вже потім
сідають обідати. Ніщо так не зближує
людів, як спільна молитва і трапеза.
Люди близьче знайомляться один із
одним, братаютися, вітають іменин-

ників, радіють і сміються. Енергія доб-
розичливості і любові наповнює
світлицю. А тут іще священик додасть
ніжної мелодії та розкаже притчу, яку
так відчно підхопить громада. І мабуть
кожен із присутніх хотів би, щоб ніхто
ї нікуди не розходився, з тієї згурто-
ваної громади. Та час збігає швидко і люди
поодинці розходяться по домувках.

А як цікаво організовує отець Володимир культурні заходи.

Презентацію художньої виставки він
об'єднус з презентацією вокального
співу Ольги Бутенко. Народу зібрало-
ся багато — це художники, музиканти,
хореографи, поети і студенти. Поки
співачка готується до виступу, люди
оглядають мистецьку виставку, роз-
мовляють між собою. А після концерту
зібраються у коло і всі гуртом співа-
ють народні пісні. Світлиця напов-
нюються енергією радості і сили. Таке
дійство — істинно велике свято для
кожного. Про отця **Володимира ЧЕР-
ВОННИКОВА** можна розповідати бага-
то: він і столяр, і художник, мудрець і
проповідник. Він же і священик, а то
від давніх часів — учитель і настав-
ник. А такі наставники і вчителі дуже
бажані в кожній громаді, яка прагне
зберегти духовний лад і традицію.

Катерина БАЧИНСЬКА

НЕ ХОЧУ БУТИ РАБОМ!

Катований «Беркутом» на морозі
Михайло Гаврилюк не писав заяв на
своїх кривдників, а продовжив козаку-
вати на «майданівські Січі» та знову
рветися в бій.

Козак Михайло Гаврилюк із Букови-
ни, на революційному Майдані виконує
функції обозного. Затримали Гаврилю-
ка на вулиці Грушевського під час однієї з «беркутівських» контракт 22 січня.
Але вже 24-го числа Михайло — знаме-
нітість навіть більш ніж всеукраїнсько-
го маштабу — виступив на прес-конфе-
ренції у Штабі національного спротиву.

За його словами, того дня він
відступав останнім, бо намагався по
дорозі підібрати пораненого, якого кон-
тузило гранатою. «Потім мене схопи-
ли, затягли до себе й почали бити. Вони
повалили мене на землю, ставили ноги
на голову й так фотографувалися. Це в
них була така розвага», — розповів Гав-

рилюк. — Коли їм набридло мене бити,
— затягли в автозас і повезли до
відділку. По дорозі я кілька разів «ви-
рубувався», і з відділку мене забрали
«швидка». В лікарню за мною прих-
али «афганці» (майданівці — ветерани
війни в Афганістані. — Ред.). І з лікарні
мені вдалося втекти завдяки їм, а потім
мене забрав машиною хлопець з Ав-
томайдану».

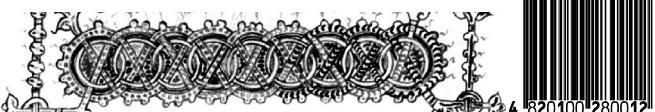
Більшість козаків, які приїхали бор-
онити свободу й демократію на Майдані,
у цій спільноті вже віддавна.
«Вдома, в Червонограді Львівської
області, я курінний отаман, — розпові-
їдає Андрій Синиця. — Козацтво — це
не робота, а покликання. Проте дово-
диться займатися й тим, що має при-
носити гроши, тож працюю на шахті. А
була б моя воля — жив би на Січі й
займався козацькими справами».

Передплачуйте газету

У кожному поштовому відділенні можна передплатити
газету «Наша віра», індекс 61671.

Газета містить актуальні матеріали з релігії та історії, бого-
словські, філософські, літературознавчі та публіцистичні статті.
В кожному числі є сторінка для дітей та юнацтва.

Передплатіть газету собі та подаруйте передплату друзям.



ЗАПАНИУЄМ ЩЕ МИ, БРАТЯ



Відомий композитор Валентин
Сильвестров написав Гімн Украї-
ни — Майданівський.

«Я ні на що не претендую, просто
такий мій відгук на події в Україні», —
коментує новину Валентин Сильвестров.
76-річний композитор буває на
Майдані часто, тож чуючи, з якою пры-
частю протестувальники виконують
«Ще не вмерла...», наново закохався
у Державний Гімн. «Гімн Михайла Вер-
бицького дуже хороший, і, знаєте, див-
не відчуття: коли люди співають його
на Майдані, без супроводу, він усе кра-
ще і краще починає звучати, —
зізнається композитор. — Зараз, коли
зібраха, виникає відчуття, що в душі

неначе крила виростають». Гімн на
Майдані Валентин Васильович називає
музику правді та гідності, а ще, як
не дивно — милості: «Він має літургі-
чну основу, алілуїстичні, розспіві...
Коли Майдан співає цю пісню — неаг-
ресивну, там навіть слова такі: «згинуть
наші вороженки (не вороги!), як роса
на сонці» — якась милість є в цьому».

Запал Майдану в результаті вилив-
ся на партитуру композитора, написану
для хору а капела. «У цьому «Гімні»
є фонеми дзвонового дзвону, — роз-
повів Сильвестров у нещодавньому
нтерв'ю газеті «День». — Коли намагалися
розігнати Майдан уночі 11 грудня, били у дзвони, били розповів, що першого разу це відбулося
під час татаро-монгольської навали 1240 року. І у мене в музиці є інтен-
сивний набат — алюзія цих подій». Валентин Сильвестров присятив кіль-
кома Майдану-2014 не лише нову му-
зичку Державного Гімну, а й різдвяний
псалом. Обидва твори вже доступні у
мережі, а сам композитор мріє презен-
тувати їх на сцені: «Можливо, хор Ми-
коли Гобдича коли-небудь його вико-
нає...».

Леся ХРАПЛИВА-ЩУР, Канада

Переживаючи сьогодні події українського Майдану, згадала я свої діякі вірші,
колись написані саме про Київ. А це ж на кінець січня припадають роковини
проголошення Самостійності та Крутянського біою, який був та-
ким сильним поштовхом до дій майбутнім поколінням нашої молоді. В той день
ми завше благовійно голодували й віддавали заощаджені гроши на допомогу
політичним в'язням.

КРУТИ

Це — Крути:
Пліч-о-пліч зійшлося минуле з майбутнім.

Під Центральною Радою
Море народу.
Перед ворота
Грушевський виходить,
Що стародавніого знат таємниці,
Привітами борців
На порозі столиці.
У майбутні віки
Його погляд одвертій:
— «За Вітчизну хто вмер,
Той не знатиме смерти!»
На Аскольдів заквітчаний горб
Піdnімаються сани.
Розвивається Київ старий —
Молодими листками.

Уривок

Засновник
і видавець
— колектив
Редакція газети



ГОЛОВНИЙ РЕДАКТОР
Свєн СВЕРСТЮК

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ:

Архієп. Ігор (ІСІЧЕНКО), Свєн СВЕРСТЮК, Раїса ЛІША, Юрій ВІВТАШ
ЛІТЕРАТУРНИЙ І ХУДОЖНІЙ РЕДАКТОР: Раїса ЛІША
ВІДПОВІДАЛЬНИЙ СЕКРЕТАР-ОРГАНІЗАТОР: Надія САМУЛЯК
КОМП'ЮТЕРНА РОБОТА: Вікторія ЛЮБИЧ
Зайти: вул. Межигірська 21, 04071
Для листів: Україна-Україна, 01001, Київ-1, а/с 283.
E-mail: nashavira@ukr.net; http://www.nashavira.ukrlite.org
Телефон-факс: 425 68 06

Наш розрахунковий рахунок: 26004001282001, МФОЗ00142B УКРІНБАНКУ

Ідентиф. код №22893760

Підписано до друку 12 лютого 2014 р.